

Psihoterapeites Ineses Birģeles atziņas. Prast iedrošināt, nomierināt, uzmundrināt kā dusmīgos, tā izmisušos. → 8. lpp.

„Lai noturētos medicīnā, tam jābūt sirdsdarbam,” saka topošā gastroenteroloģe Beāte Jurģevska.

→ 9. lpp.

PERSONĪBA. Mākslas zinātniece Alise Volanska: „Īstie cilvēki un situācijas kā uz paplātes tiek likti priekšā, kad tas visvairāk vajadzīgs.”

→ 6.-7. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena
0,80 eiro

Nr. 35
(11 668)

Trešdiena, 2021. gada 5. maijs

Potētjie jūtas labi

Kuldīgā pie manēžas rindu pēc potes regulēja 4. Kurzemes brigādes zemessargi, kuri gaidošos uzmundrināja ar sarunām un jokiem.

Brīvdienās pie vieglatlētikas manēžas Kuldīgā bija redzams ievērojams skaits cilvēku – pēc vakcīnas pret Covid-19 bija ieradušies cilvēki no prioritārajām grupām.

Kā novēroja *Kurzemnieks*, uz poti gaidīja tie, kuri iepriekš vietnē *Manavakcīna.lv* bija izvēlējušies sev ērtāko laiku un vietu. Latvijas mediji jau ziņoja, ka sestdien visā valstī vakcīnācijas centros bija tehniski traucējumi, kuru dēļ daudzviet veidojās rindas. To pastiprinājis arī tas, ka daudzi ieradušies pirms noteiktā laika.

Rinda bija arī Kuldīgā – tajā vajadzēja gaidīt aptuveni 30 minūtes. Tomēr sanākušo vidū tas nemazināja pacilāto noskaņojumu, jo visiem bija skaidrs, ka pie vakcīnas tiks ikviens. Sestdien sanākušos potēja ar uzņēmuma *Pfizer-BioNTech* ražoto vakcīnu *Comirnaty*. Starp tiem, kuri

saņēma pirmo devu, bija arī Kurzemes Radio darbinieks Māris Dadzis. Viņš pastāstīja: potēties piekritis tāpēc, ka šī situācija apnikusi – ātrāk gribas atgriezties pie normālas dzīves. Vakcīna ir arī paša drošībai, lai tad, ja gadās saslimt, viss noritētu vieglāk. Antivakcīnistu izplatītajā dezinformācijā M. Dadzis nekad nav klausījies. Pēc potes viņš jūtas labi – īpašu blakņu nav bijis. Savukārt starp tiem, kuri jau saņēmuši abas devas, ir Rudbāržu pakalpojumu pārvaldes vadītāja Inese Ivāne. Viņai tikusi firmas *Astra Zeneca* ražotā vakcīna *Vaxzevria*. Arī I. Ivāne ir prioritārajā grupā un potēties piekritusi tāpēc, ka ļoti vēlas apciemot

mammu, kura atrodas pensionātā. Viņa cer, ka ar laiku tiem, kuri ir vakcinēti, būs iespēja apmeklēt pasākumus. Arī viņa pēc potes jūtosies labi. Kā pati smeļ, rāģi, nāģi un aste nav izaugusi.

Kopš 3. maija vietnē *Manavakcīna.lv* vai pa tālruni 8989 sev ērtāko potēšanas vietu un laiku var izvēlēties jebkurš iedzīvotājs virs 18 gadiem. Pirmdienas rītā bija pieejams laiks vairāk nekā 21 700 cilvēkiem.

Alberta Dintera teksts un foto

Uztura bagātinātāji: vienas receptes nav. → 2. lpp.

Ko iedzīvotāji sagaida no jaunajiem deputātiem.

→ 10. lpp.

Skrundas policijai – 10. → 4. lpp.

REPORTĀŽA: Kuldīgas ielās maija svētku noskaņās. → 12. lpp.

KABILES JAUNUMI:

- ▶ Zilā krusta patversmes vadītājam Agrim Reinim medaļa par Černobiļas atomelektrostacijas katastrofas seku likvidāciju;
- ▶ ciemos *Raspodiņa* siltumnīcā. → 5. lpp.

Piektdien, 7. maijā:

- Atver kafejnīcu terases.
- Edmunds Āķītis un Ukrainas riski.
- Pārkāpumi pašvaldības policijā.
- Diskutē par izglītību pēc novadu reformas.
- Pašvaldību lietu ministrs Plešs par aktuālo.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Lai ievēlētu labākos, gudriem jābūt pašiem

Jolanta Hercenberga

Atlicis tieši mēnesis līdz pašvaldību vēlēšanām. Mums atkal būs iespēja novada stūrmaņu vietās iebalsot šim darbam pašus piemērotākos. Vai pratīsim?

Atšķirībā no iepriekšējām vēlēšanām pēc šīm vietvaru un deputātu skaita būs ievērojami mazāks. Līdz ar administratīvi teritoriālo reformu līdzšinējo 119 pašvaldību vietā turpmāk Latvijā būs 42, bet deputātu skaits samazināsies gandrīz uz pusi. Tas nozīmē, ka vietējo norišu lēmējkomanda būs mazāka. Arī apvienotajā Kuldīgas novadā – te 17 deputātu vietā būs 15. Ļoti būtiski, lai komanda ir stipra, jo nav noslēpums, ka pat vismazākā kolektīva attīstība lielā mērā atkarīga no vadītājiem. No tā, cik tālejoši, strukturēti un sistēmiski viņi spēj domāt un pēc tam iecerēto realizēt.

„Latvijā pieņemts pret vēlēšanām izturēties diezgan nievājoši, bet tas ir muļķīgi.”

Šodien rakstā *Kas darāms jaunajai domei?* (10. lpp.) dažādu nozaru pārstāvji min, viņuprāt, svarīgākās vajadzības: infrastruktūras un ugunsdrošības uzlabojumus, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, mājokļu fonda palielināšanu, resursu sadali attīstībai visās vietās u.c. Ja būtu uzrunāti vēl citu nozaru pārstāvji, prioritāšu saraksts papildinātos ga-

rum garš. Un viss tajā ietvertais būtu svarīgs. Skaidrs: lai novada stūrmanis spētu šo daudzšķautnaino darbu virzīt, jābūt ļoti erudītam. Un mums, vēlētajiem, jābūt pietiekami gudriem, lai tādu sev vadībā ievēlētu.

Latvijā pieņemts pret vēlēšanām izturēties diezgan nievājoši, bet tas ir muļķīgi. Var jau vaimanāt, ka viss ir slikti, ka nekam nav jēgas, bet produktīvi tas nav. No vaimanāšanas nekas neuzlabojas. Prātīgāk būtu, ja mēs tomēr kandidātu sarakstos izvērtītu graudus no pelavām un ievēlētu labākos, gudrākos, spējīgākos.

Par tām pelavām ienāca prātā tāpēc, ka atcerējos epizodi pirms Saeimas vēlēšanām. Kāds kandidāts kuldīdzniekiem sacīja, ka viena no lielākajām problēmām novadā ir bērnuudāru trūkums. Mazajiem no pusotra gada vecuma vietu pirmsskolas izglītības iestādēs nepietiekot, tādēļ vecāki nevarot strādāt utt. Kad pēc runas plūdiem žurnāliste pajautāja, cik bērnu novadā gaida rindā uz bērnuudāru, kandidāts samulsa un pat aptuvenu skaitu nosaukt nevarēja. Arī nākamais žurnālistes jautājums *Cik lielu to bērnuudāru ievēlēšanas gadījumā grasāties celt?* atbildi nesagaidāja.

Mums, vēlētajiem, jāizvērtē, cik zinoši un savā jomā veiksmīgi ir tie, kuri grib kļūt par deputātiem. Priekšvēlēšanu laikā katra partija izstrādā programmu, kaut ko sola. Tas labi, jo jābūt vīzijai, kurp un kā virzāties, tomēr vēl precīzāk to, kur nonāksim ar tādu vadību, kādu ievēlēsīm, parāda iepriekš paveiktais.

TRĪS PAR VIENU

Kā atpazīt pavasara nogurumu? Kuri vitamīni ir deficīts, un kā to kompensēt?

PIEVĒRST UZMANĪBU ĒDIENKARTEI

1. Gita Ignace, sertificēta uztura speciāliste:

– Par to var liecināt apātija, slihts miegs, enerģijas trūkums, iespējamās izmaiņas nagu un matu struktūrā, ādas izskatā, slihta imunitāte. Nekad necenšos minēt – svarīgi uztaisīt asins analīzes, lai skaidrāk redzētu, pie kā strādāt. Jāatšķir psiholoģisks nogurums no fizioloģiska, jāsaprot iemesls. Uztura bagātinātājus nedrīkst lietot uz savu galvu! Universālas formulas nav. Jāizskata ēdienkarte, un jāpārbauda veselība. Katrs cilvēks ir īpašs, un pieeja katram ir sava. Ēdot neveselīgi un ļaunajoties tikai uz uztura bagātinātājiem, nebūs ilgtermiņa rezultāta. Ēdienkarte ir pamatu pamats, bet ir situācijas, kad, piemēram, D vitamīnu nevar pietiekami uzņemt dabīgi ar ēdienu,

tādēļ to iesaka papildus.

Saistībā ar pēdējā gada laikā piedzīvoto stresu, patērēts daudz B grupas vitamīnu un C vitamīna. Ja uzturā nelieto ne zaļumus, ne ogas – bet pašlaik ir pavasara zaļumi, saldētās ogas –, varētu būt, ka trūkst antioksidantu, un tad tie būs jālieto uztura bagātinātāju formā. Lielākajai daļai Latvijas iedzīvotāju uzturā trūkst Omega 3 taukskābju pietiekamā daudzumā, kā arī joda.

Pirms es ko iesaku, izpēt uztura bagātinātāju uzsūkšanās spēju, jo daudzi uzsūcas slikti. Ja neesat pārliecināti par kvalitāti, labāk iesaku dabīgos uztura bagātinātājus, piemēram, bišu maizi, spirulīnu, alvejas sulu.

PĻAVĀ AR IZKAPTI

2. Ilze Ābele, homeopāte:

– Cilvēks dienas laikā nogurst no darbiem. Citas pazīmes ir miegainība, grūtības pamosties un piecelties, var parādīties tumši loki zem acīm, mainīties apetīte, asinsspiediens, var būt garastāvokļa svārstības. Imunitāte var pasliktināties – biežāk nākas saslimt.

Ir dažādi veidi, kā trūkstošo sabalansēt. Uztura bagātinātāji, vitamīni un augu

ekstrakti – kas katram piemērotāks. Lietot drīkst, bet ar mēru. Jābūt uzmanīgiem, jo visiem viens un tas pats uztura bagātinātāju veids nebūs piemērots. Ja kādam uztura bagātinātāji palīdz un zīmols ir augstvērtīgs, tad droši var lietot. Es labāk iesaku iet zaļā pļavā un griezt gārsu, nātres, virzu, pumpurus un daudz ko citu. Iesaku palikt pie dabīgā – es pie tā turos.

CIK VAJADŽĪBU, TIK VEIDU

3. Aiga Zariņa, farmaceite, Skrudas Maija aptiekas vadītāja:

– Katram cilvēkam ir sava vēlme: sievietes vairāk meklē vitamīnus matu struktūras un sakņu stiprināšanai, vīrieši interesējas par vitamīniem, kas dod enerģiju. Vitamīnu kompleksi ir dažādi, piemēram, tādi, kas sastāv no vitamīniem, minerālvielām, ir dabas vielas – žeņšeņu vai naktssveces eļļas – saturoši uztura bagātinātāji. Piedāvājums ir plašs, katrs var atrast sev ko piemērotu.

Es neteiktu, ka ir milzīga tendence pavasarī lietot uztura bagātinātājus, bet nedaudz cilvēki interesējas. Iespējams, ka pēdējā laikā minerālvielas cilvēki vairāk

uzņem ar pārtiku: augļiem, dārzeņiem un tamlīdzīgām lietām. Agrāk šī tendence, ka pavasarī vitamīnus meklēja vairāk, bija jūtama, bet citi joprojām izjūt pavasara nogurumu un meklē aptiekā ko papildus.

Patī mēģināt vitamīnus uzņemt ar pārtiku, bet papildus visu ziemu un vīrusu laiku lietoju D vitamīnu. Citādi to grūti uzņemt. Arī citiem iesaku pasekot līdz D vitamīna līmenim: vai nav par zemu un vai nedaudz nav jāuzņem vēl. Lielākajai daļai cilvēku šis līmenis ir zems. Vasarā, manuprāt, papildus nevajag lietot nekādus vitamīnus – tos vajag uzņemt ar dažādu pārtiku un saules gaismu.

Jānis Siliņš

FOTOKOMENTĀRS

Padurē dzīvojuši taupīgi.

Dainas Tafelbergas teksts un foto

MANUPRĀT

Sinoptiķi nav politiķi

Laika apstākļi vienmēr ir tēma, ko apspriest, lai sāktu sarunu ar svešiem cilvēkiem (piemēram, autobusā) vai uzturētu to ar paziņām, ja nekā cita vairs nav, ko runāt. Vienalga: nenormāls sals vai normāls siltums – komentārs būs. To var redzēt arī sociālajos tīklos pie laika ziņām. Atceros savu vecmāti. Kad lietūs un vēji ar krusu sitās logā, viņa teica: „Atkal zeme ar debesīm griežas (jaucas) kopā.” Bet vectēvs atmeta ar roku: „Ap asi jau vien griežas – ap ko gan citu.” Un aizgāja uz stalli kopt zirgus. Vecvecāki bija piedzīvojuši abus pasaules karus, Sibīrijas badu un salu, tālaika slimības. Par klimata pārmaiņām tad vēl daudz nerunāja. Kad *Kurzemniekam* tagad gatavoju laika ziņas (nevis prognozēju, bet apkopāju meteostaciju vērojumu un sinoptiķu norādes), nākas saskarties ar pārmetumiem meteorologiem: „Jūs taču solījāt!” Nezinu gan, kā kāds varētu solīt konkrētus laika apstākļus. Nav jau politiķi, kuri runā pēc principa: „Kā var nesolīt?”

Daina Tafelberga

RUNĀ SPECIĀLISTS

Kā maksās skolotājiem

Inga Flugrāte, Skrundas novada izglītības nodaļas vadītāja

Dzīvojam ļoti straujā laikā. Dzīve liek būt gataviem negaidītām vai dažreiz arī gaidītām pārmaiņām. Tieši tāpat ir izglītības darbā. Cenšamies sadzīvot ar pandēmiju, skolās ieviešam kompetenču pieeju un gatavojamies izaicinājumiem, kuri skar gandrīz katru pedagogu.

Izglītības un zinātnes ministrija izveidojusi pedagogu atalgojuma pilnveides darba grupu, kuras galvenie uzdevumi: finansēšanas modeli uzlabot, plašāk analizēt pašvaldību izmaksas par vienu skolēnu. Daļu no jaunā modeļa plānots ieviest pēc gada. Tajā paredzēts mazināt principa *nauda seko skolēnam* riskus, pārejot uz finansējumu mācību plānam pēc klases lieluma, lai nelielas skolēnu skaita izmaiņas neietekmētu finansējumu. Mācību plāna samaksa ietvertu ne tikai stundas, konsultācijas un klases audzināšanu, bet arī kvalitatīvu mācību sagatavošanu katrā klašu grupā. Klases plānots iedalīt mazās (8–11 skolēnu), vidējās (12–20) un lielās (virs 21), un finansējumu nodrošinātu valsts mērķdotācija.

Interesants ir piedāvājums lielajās klasēs finansēt vairāk stundu, lai klases var dalīt grupās atsevišķos priekšmetos vai veidot grupas jaunā saturā apguvei. Vēl būtu papildu stundas pamatskolā, paredzot pedagoga palīgu matemātikā un latviešu valodā 1.–3. klasei.

Lielajā grozā vidusskolā papildus plānots finansēt divus padziļināto mācību priekšmetu kursus, bet skolas pašas izvēle būtu veidot skolēnu grupas atbilstoši jaunajam saturam. Plānots arī daļējs valsts finansējums tām klasēm, kurās bērnu ir ļoti maz (1–7). Tādām būs vajadzīgs pašvaldības līdzfinansējums. Tas pats attieksies uz vidusskolas posmu: ja skolēnu skaits atbildīs mazajam grozam, tad no valsts būs nauda tikai pamata mācību plānam, t.i., 36 stundām. Pārējās sešas stundas jāsedz pašvaldībai.

Tiek atsevišķi veidoti speciālo klašu un iekļaujošo klašu grozi, kuros paredzēts finansējums pedagoga palīga vai speciālā pedagoga darba samaksai, kā arī tālmācības un neklātienes programmu klasēm, iekļaujošajām klasēm, t.i., tām, kurās ir skolēni, kas apgūst kādu speciālās izglītības programmu. Plānots saglabāt piemaksas tiem pe-

dagogiem, kuri strādā speciālajās klasēs.

Atšķirībā no līdzšinējās prakses papildu finansējumu atbalsta personālam (psihologam, logopēdam, karjeras konsultantam u.c.) plānots aprēķināt pašvaldībai kopumā, lai radītu iespēju atrast kvalificētus speciālistus un koordinēt viņu darbu visā novadā. Tā kā pašvaldība kā izglītības iestāžu dibinātāja slēdz darba līgumus ar to vadītājiem, arī naudu viņu atalgojumam plānots piešķirt pašvaldībām.

Positīvi vērtējama vēlme beidzot mazināt atšķirības starp pirmsskolas un skolu pedagogu atalgojumu. Jaunajā modelī darba stundas izmaksas pirmsskolā pakāpeniski tiek pielīdzinātas izmaksām pārējās skolās, un plānots to sākt jau nākamajā mācību gadā.

Modeļa izstrāde ir sākuma stadijā. Lai to ieviestu, vajadzīgs gan valdības atbalsts, gan ievērojami resursi. Tāpēc neizbrīna tas, ka darba grupa vienlaikus izstrādā vadlīnijas (ieteikumus), pēc kurām pašvaldības varētu pieņemt lēmumus par izmaiņām skolu tīklā, t.sk., piemēram, iekļaujot kritērijus, kā lemt par filiāles saglabāšanu, un kā viens no aspektiem minētas viena audzēkņa izmaksas un platība uz vienu skolēnu.

Ja topošie dokumenti domāti kā atbalsts skolu un pašvaldību darbam un pašvērtējumam, nevis kā normatīvie akti, tad šāda informācija var būt noderīga, bet, ja tiks operēts ar datiem, uz kuru pamata top secinājumi par izglītības iestāžu lietderību, tas nebūtu korekti. Tai tomēr jābūt pašvaldības atbildībai, cik naudas skolu tehnoloģijās u.c. iekārtojumā ieguldīt, un tam nevajadzētu ietekmēt iestādes pastāvēšanas kritērijus.

Atliek cerēt, ka piedāvājumi būs prognozējami un sabiedrībā pietiekami izdiskutēti, lai pedagogiem neradītu lieku stresu, lai situācija tiktu vērtēta no attīstību veicinoša skatpunkta un pietiktu prāta vērtīgos resursus saglabāt.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai 5. jūnijā iesiet vēlēt pašvaldību? Vai jauniešiem būtu jādodas balsot?

Aelita, medicīnas darbiniece:
– Ar kandidātiem pilnībā iepazinusies neesmu, bet doma, par ko balsot, ir. Vēl ir laiks apdomāties. Jauniešiem noteikti vēlēšanās jāiesaistās. Neliekas, ka aģitācijas būtu par daudz. Šis ir tas laiks, kad būtu jāpalīdz cilvēkiem izdarīt izvēli.

Astra, grāmatvede:
– Esmu no Liepājas. Noteikti iešu vēlēt. Ar Liepājas kandidātu sarakstu esmu iepazinusies, bet konkrēti vēl nezinu. Ja neiesim, paliks tie paši, kas tagad. Ja visi ir apmierināti, tad neejam. Jauniešiem balsot jāiet – tā ir viņu nākotne. Jāiet!

Alise, studente:
– Pagaidām kandidātus neesmu iepazinusi. Ja līdz vēlēšanām paaugstināšos, noteikti iešu, jo piedalīties ir svarīgi. Arī jauniešiem jāiesaistās pašvaldības darbībā – kā pilsoņi esam daļa no tās, tāpēc politiskajos procesos jāiesaistās. Ja jaunieši balso tikai balsošanas pēc, tad neieteiktu vēlēt, bet, ja iepazīstas ar kandidātiem un izprot, kas pilsētai būtu labāk, tad noteikti jābalso. Lai ietu, jāsaprot, kam savu balsi dot un kādēļ.

Ilmārs, pensionārs:
– Obligāti jāiet. Balsošu par Ingu Bērziņu un viņas komandu – nevis par partiju, bet par Ingu Bērziņu. Tā ir komanda! Redziet, kā notiek citās pilsētās un novados! Plēšas savā starpā. No katras partijas pa diviem cilvēkiem. Bet šeit būs komanda: pārējie pienāks klāt, un visos trīs novados viss būs kārtībā. Redz, kā pilsēta attīstās! Kas to izdarījis? Šī komanda, kas tagad ir. Citi atnāks plēsties par krēsliem? Vai tā nav bijis? Ja jaunieši domā reāli, nevis sēž pie datoriem, tad viss kārtībā – tad drīkst iet balsot.

Inguna, bezdarbiece:
– Esmu zaudējusi uzticību. Vajadzētu jau, bet esmu uz robežas. Daudzreiz esam pievilti, cik vien var pievilt, un nekas uzlabojies nav. Tas var mainīties, bet uzticības nav. Ja tomēr ietu, tad balsotu par jauniem kandidātiem, lai nomainās reputācija.

Arnolds, pensionārs no Liepājas:
– Kā Latvijas pilsonis nedrīkstu nebalso – tas ir pats par sevi. Tas ir viens no pilsoņu pienākumiem. Vēlēšanās jāpiedalās visiem balsttiesīgajiem, it īpaši jaunatnei. Visiem jauniešiem jāiet. Cilvēkam, kurš ar sarakstiem nav iepazinies, gan nevajadzētu uz vēlēšanām iet.

Jānis Siliņš, Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

PĒC PUBLICĒTĀ

Vairākus gadus nevar sagaidīt

Atsaucoties uz rakstu, kurā Kuldīgas komunālie pakalpojumi aicina iedzīvotājus ierīkot slēgtas atkritumu tvertnes, kuldīdzniece Inga no Dārza ielas 12. nama saka: cenšoties to panākt pāris gadu, bet nekā...

Šo namu apsaimnieko KKP. Jau 2018. gadā uzņēmuma atkritumu speciālists Kaspars Porīkis ieteicis ierīkot atsevišķu novietni, mājas kapsapulce tam piekritusi. Jau izraudzīta vieta, iepriekšējā KKP pārstāve ideju esot saskaņojusi domē. Otrajā sapulcē iedzīvotāji piekrituši arī izmaksām – vairākiem tūkstošiem eiro. Bet tālāk nekas nenotiek.

„Uz manu iesniegumu pagājušā gada jūnijā saņēmu tikai telefonisku atbildi, bet skaidrību tā neviesa,” stāsta Inga. „Tad decembrī sētā satiku apsaimniekotāja tagadējo pārstāvi Arni Štālu – esot jāiet kaut kur interesēties. KKP aicina, lai mājas to dara, bet mēs nekādi nevaram panākt rīcību. Tikmēr privātmāju iemītnieki uz mūsu konteineriem nes savus atkritumus, citi pat ar mašīnām pieved maisos būvgružus.”

KKP pārstāve Anita Zvingule skaidro: „Mēs, protams, priecājamies, ka cilvēki izrāda iniciatīvu un grib atkritumu savākšanas vietas sakārtot. Arī šīs

mājas projekts ir lielisks, un mēs esam par tā realizēšanu. Nav tā, ka nekas netiek darīts, bet gatavo projektu mums neizdevās saskaņot ar *Sadales tīklu*. Uzņēmums uzskata, ka izvēlētajā vietā to nevar darīt. Tas nozīmē, ka atkal jāsasauca mājas iedzīvotāju sapulce un jāpārrunā priekšlikumi, kur novietni ierīkot citur.”

A.Zvingule skaidro, ka process esot ievēlīgs pandēmijas dēļ, jo klātienes tikšanās ar iedzīvotājiem ir ierobežotas. Bet tuvākajā laikā uzņēmums centīsies vienoties par citu vietu, kur novietni izveidot.

Dina Porīņa, Jolanta Hercenberga

NUMURA CITĀTS

„Daudziem ir tieksme savās nelaimēs vainot visu pasauli. Bet ne jau es varu mainīt cilvēka dzīvi – tas jādara pašam. Sarunā piedāvāju uz kādu notikumu paskatīties no citas puses, risinām emocionālās problēmas. Tās ir citādas dzīvošanās injkcijas, ne tikai ar šprīci vien dodamas,” saka psiholoģe un psihoterapeite Inese Birģele.

Skrundā pašvaldības policijai – desmit gadu

Pirms desmit gadiem Skrundas novada deputāti nolēma izveidot pašvaldības policiju un noteica vienu štata vienību – policijas inspektors. Tagad kārtību uzrauga divi darbinieki: vecākais inspektors Andis Doniņš un inspektors Aleksandrs Demčenko.

Par pirmo vadītāju izraudzīts kuldīdznieks Guntis Putniņš. Sākot pienākumu izpildi, viņš uzsveris, cik svarīga ir sadarbība ar sociālo dienestu, bāriņtiesu, Valsts policiju un citām iestādēm: „Skrundā pašvaldības policija iepriekš nav bijusi, tādēļ viss jādara no jauna. Drošību un kārtību vislabāk varam panākt sadarbojoties.”

Jubilejā pateicība par darbu šīs struktūras izveidē un attīstītājam pasniegta G.Putniņam, kā arī Normundam Eihem, Ģirtam Miksonam, A.Doniņam un A.Demčenko. Šajā dienā G.Putniņš pauda gandarījumu, ka viņam bijusi iespēja dibināt gan Kuldīgas, gan Skrundas novada pašvaldības policiju: „Tā veidota ar mērķi kontrolēt novada saistošo noteikumu ievērošanu un tamdēļ, lai atbalstītu Valsts policiju. Pašvaldības policija kļuvusi par patstāvīgu spēku, kas nodrošina kārtību un drošību visā novadā. Gribu novēlēt izturību, veselību un iedzīvotāju atbalstu tās darbā.”

Viens no agrākajiem ilggadējiem darbiniekiem N.Eihe teic, ka liels atbalsts bijusi visi pašvaldības kolēģi – bijis prieks strādāt vienā komandā. Ģ.Miksons te nostrādājis četrarpus gadus. Arī viņš atzina, ka atbalsts ir svarīgs.

Skrundas novada pašvaldības policijas desmitajā gadskārtā tās darbinieki ir inspektors Aleksandrs Demčenko un vecākais inspektors Andis Doniņš.

Notikumu bijis ļoti daudz, un esot bijis prieks strādāt kopā ar lieliskiem kolēģiem, rūpējoties par kārtību novadā.

A.Demčenko kolektīvam pievienojies nesen – aptuveni pirms gada. Iepriekš policijā jau darbojies, tāpēc iestrādāties nav bijis grūti: „Atmiņā nāk pirmie mēneši pašvaldības policijas inspektora amatā, kas sakrita ar pandēmijas sākumu, kad cilvēkiem vajadzēja cītīgi skaidrot, kas ir atļauts un kas ne. Ļoti novērtēju kopību, kas valda pašvaldības kolektīvā.”

A.Doniņš šajā darbā pavadā septiņus gadus un ir vecākais inspektors. Visspilgtāk atmiņā palicis tas, kā pirms vairākiem gadiem no neaizvērtas akas viņš izcēlis desmit ežus. „Domāju, ka šo gadījumu atceras daudzi, arī bijušie kolēģi,” viņš smejas.

Šogad jāturpina paplašināt videonovērošanas sistēmu, skaidro A.Doniņš. „Līdz 15. aprīlim novadā izvietotas piecas jaunas videokameras un to skaits jau sasniedzis 40, bet pie sasniegtā nedomājam apstāties.” Sekmīgi bijuši dažādi projekti, tāpēc izdevies materiālo bāzi ievērojami modernizēt. „Mūsu rīcībā ir motorlaiva, lai uzraudzītu dabas resursus, kvadricikls, dažādas pārvietojamās kameras, drons,” uzskaita inspektors.

„Pašreiz gatavojamies teritoriālajai reformai, kurā nonāksim Kuldīgas pakļautībā. Mēģinām atrast pareizāko darba modeli, lai Skrunđa nepaliktu bez pašvaldības policijas.”

Alberta Dintera
teksts un foto

Skolēni remontu vērtē atzinīgi

„Jau ieraugot kāpnes, viņiem aizrāvās elpa. Teicu, lai aizver acis un kaut ko vēlas, jo viņi pirmo reizi redzēs skolu pēc remonta. Visi tā arī izdarīja,” tā par 4. klases ekskursiju jaunajās telpās stāsta Kuldīgas 2. vidusskolas direktore Guntra Buivida.

Beigusies visu telpu atjaunošana jaunā korpusa 2. un 3. stāvā un ķīmijas laboratorijas un kabineta pārbūve 1. stāvā. Arī skolotāji nevarot sagaidīt, kad bērni varēs atgriezties, lai priecātos par skaisto ēku. G.Buividai gandarījumu radot tieši bērnu prieks: „Pirmo ekskursijā pa skolu izvedu 12. klasi, jo tā mācās arī klātienē. Viņiem patika, īpaši sajūsminājās tieši par tualetēm – laikam remonts tiešām bija vajadzīgs.” Ekskursijā devusies arī 4.a klase, turpina direktore. „Viņiem bija talka, paši atnāca un teica, ka vēlas apskatīt. Viņi ir tik forši bērni – visu laiku atkārtoja: „Cik stilīgi!” Mazajā zālītē uztaisīta skatuvīte, par ko viņi ļoti priecājās. Es mudināja uz tās uzkāpt, jo viņi ir tādi talantīgi, arī muzikāli. Bet bērni nopētīja savus apavus: „Nē, nekāpsim – mums ir āra apavi, esam tikko pēc talkas.” Uzvedu uz trešo stāvu, kas nākamgad būs viņu stāvs. Sajūsma bija milzīga! Vai man ko vairāk vajag?”

Skolas labiekārtošana vēl nav beigusies – drīzumā taps pagalmis, tiks atjaunots vecais korpuss. „Gaumīgā vide ļoti pietāv mūsu draudzīgajai skolas atmosfērai. Lielu paldies gribu teikt pašvaldībai un visai

būvniecībā iesaistītajai komandai. Tik izcilu sadarbību un attieksmi pret darāmo negadās piedzīvot bieži.” G.Buivida tic, ka nākamā gada rudenī plānotais salidojums notiks un par telpām varēs priecāties arī absolventi.

Projekta vadītāja Madara Dravniece uzsver, ka atjaunošana ilgi gaidīta un rezultāts tiešām ir acīm tīkams: „Bērni mācās ne tikai no lasītā un dzirdētā, bet arī no vides, kurā uzturas, tāpēc ir tik svarīgi, lai tā būtu pievilcīga. Ceru, ka šīs pārmaiņas palīdzēs skolā justies labi, apgūt zināšanas un atraisīt radošumu.” Uzlabota arī jaunā korpusa apkure, elektrības un vājstrāvas tīkls, izveidota moderna centralizētā izziņošana, atjaunota ugunsdrošība un sanitārie mezgli. Kļūvuši abu stāvu gaitenī. Rotaļu elementi grīdas segumā priecēs mazākos, bet sienu apdare ļauj gaitenus izmantot gan mācībām, gan radošo darbu ekspozīcijām. Ievērojot kompetenču pieeju, 2. stāvā izveidota neliela zāle ar pārvietojamu skatuvīti, kas piemērota gan grupu darbam, gan prezentēšanas iemaņu apguvei.

Šī būvdarbu posma izmaksas ir 370 572 eiro (bez PVN). Darbu paveikusi SIA *Amatnieks* pēc SIA *3D birojs* dokumentācijas. Par būvdarbu atbild *AB būvniecība*.

Elisa Rudzīte

Bērnodāros vasarā būs pārtraukums

Vasarā, skolēnu brīvlaikā, strādās gan bērnodārzi Kuldīgā, gan pirmsskolas grupas pagastos, tomēr uz laiku tās tiks slēgtas.

Kuldīgā bērnu skaita samazināšanās un darbinieku atvaļinājuma dēļ katrā pārtraukumā būs divas nedēļas, bet Vārmes pamatskolas pirmsskolas grupā – vienu mēnesi.

Kuldīgā *Ābelīte* nestrādās no 5. līdz 18. jūlijam, *Bitīte* – no 19. jūlija līdz 1. augustam, *Cīrulītis* – no 2. līdz 15. augustam. Pirmskolas grupas Vārmē būs slēgtas no 5. jūlija līdz 6. augustam. Tā 29. aprīlī nolemts domes sēdē.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Slapjais vīrietis un dāma, kura atsakās maksāt

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas inspektors **Kaspars Ķesteris**.

26. aprīlis. Šī ir viena no mierīgākajām dienām, jo ir tikai divi izsaukumi. Pirmais – uz Gaismas ielu, jo kāds savu auto pie mājas nolīcis priekšā iebrauktuvei tā, ka citi netiek garām. Otrs – uz Basu ceļu, kur vīrietis guļot grāvmalē. Aizbraucam, bet viņa vairs nav.

27. aprīlis. Pie veikala stāv sievietē gados un izskatās apjukusi, palīdzam tikt uz mājām. Aculiecinieks pamana, ka grāvī sāk tecēt tumšs šķidrums. Fiksējam un ziņojam Valsts vides dienestam. Šķidrums tek no uzņēmuma *Stiga RM*. Vides inspektori atzvana, ka vietu apskatījuši, ka kaitējums dabai nav nodarīts un uzņēmums apsoltījis nebūšanas novērst. Starp tehnikumu un veco slimnīcu jaunieši lietojot kaut kādus dzērie-

nus. Pārbaudām, bet pārkāpumu nav. Valsts policija lūdz nogādāt mājās kādu vīrieti. Paši to nevarot, jo cilvēkam ir slapjas drēbes. Pēc brīža zvana atkal, jo atraduši plēvi, ko paklāt zem pasažiera, – vedot mājās.

28. aprīlis. Izsaukums uz veikalu, kur kāda sieviete uzvedas agresīvi, atsakās maksāt par preces remontu un nelieto sejas masku. Pircēja Valsts policijā rakstīs iesniegumu par veikalu, savukārt veikalniece – par sievieti, kas nelieto masku. Braucam uz Pelciem, jo tur vīrietis guļot pie kādas ēkas. Aizvedam mājās un pasniedzam protokolu.

29. aprīlis. Pilskalnā kāds apķēpājis informatīvo stendu, paziņojam apsaimniekotājam. Tad signāls: aiz kafejnīcas *Pīlādžītis* akas esot palikušas bez vākiem. Pārbaudām, bet vāki ir vietā. Iedzīvotāji zvana, ka Plūdoņa

vidusskolas stadionu lielā ātrumā šķērsojis motociklists, kurš aizbraucis Virkas ielas virzienā. Paziņojam Valsts policijai. Pastaigu takā atrasti dzīvnieku kauli, apskatām un ziņojam apsaimniekotājam. Rātskunga ielā mums jau zināms cilvēks lieto alkoholu un uzvedas skaļi. Aizvedam mājās ar visu protokolu. Pie tāda tiek arī cits vīrietis, kurš alkoholu lieto publiskā vietā.

30. aprīlis. Reids Ventā – viss kārtībā. Zvana cilvēks un prasa, ko darīt, ja pa nakti kāds pie viņa grib iekļūt, daudzās gar durvīm. Paskaidrojam, ka jāzvana vai nu mums, vai Valsts policijai. Vedam uz mājām sievieti, kura brangā kunga prātā pati nevar paiet.

1. maijs. Apskatām vakcinācijas kabineta apkaimi, jo tur rindā uz poti gaida daudz cilvēku. Pārkāpumu nav. Atkal pārbaudām makšķerniekus – arī tur viss

kārtībā. Šajā dienā ir gana daudz darba, skatoties, vai pilsētas ciemiņi nepārkāpj apstāšanās un stāvēšanas noteikumus.

2. maijs. Ventā pārkāpumu nav. Izsaukums uz Kaļķu ielu, kur dažas personas uzvedas nepiedienīgi. Dzīvoklī atrodas īrnieks ar draudzeni, izsaucēja rakstīs iesniegumu. Ienāk sūdzība, ka divi kvadriciklisti agresīvi brauc pa Ventpils ielu, ziņojam Valsts policijai. Zvana no veikala *Maxima*, jo tajā atrodas cilvēks bez sejas maskas. Pircējs mums skaidro, ka maska ir par lielu un krītot nost, mēs savukārt paskaidrojam, ka maskai jābūt.

Brīvdienas bija siltas, pilsētā ieradās daudz ciemiņu, un daudzi neievēroja satiksmes noteikumus. Pie brīdinājumiem tika 11, bet pie soda – aptuveni 14 autovadītāju.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

„Ja nebūtu bijis Černobiļā, droši vien te neestrādātu”

Černobiļas atomelektrostacijas katastrofai 26. aprīlī apritēja 35 gadi. Draudzes *Zilais krusts* Kabiles patversmes vadītājam Agrim Reinim šajā dienā pasniegta Ukrainas goda medaļa par dalību katastrofas seku likvidācijā.

Medaļu pasniedza Jānis Bogdanovs, Ķekavas novada koordinators no Latvijas savienības *Černobiļa*: „Tā kā Agris dzīvojis mūsu novadā, uzņēmos apbalvojumu nogādāt.” Apsveikt ieradās arī pagasta pārvaldes vadītāja Elīna Ose: „Katrs piedzimis ar kādu sūtību, un arī Agris sūtīts, lai cilvēcei darītu labu. Viņš dara cēlsirdīgu darbu, vadot te *Zilo krustu*, jo katrs to nevarētu.”

A.Reiņa sievai Rutai tas laiks spilgtā atmiņā: „Toreiz tā bija varonība, taču varonība ir arī šie 35 gadi pēc tam – izdzīvot un dzīvot jēgpilni, dodot žēlsirdību un mīlestību arī citiem.” A.Reinis neslēpj prieku: „Sajūta ir lieliska, jo vēsture jāatceras. Arī 25. jubilejā Ukrainas valdība mums pateicās. Liels prieks, ka mūs novērtē. Latvijas valdība arī ir ļoti pretimnākoša – ir laba medicīniskā aprūpe un cits atbalsts.”

No Latvijas katastrofas seku likvidācijai nosūtīts ap 6000 vīru, pašlaik reģistrēts, ka ap 3500 vēl ir dzīvi. „Visi nemira no radiācijas izraisītām kaitēm – daudzi jau bija gados, kad devās uz turieni,” piebilst A.Reinis. Viņš Ukrainā uzturējies 60 dienas, taču šis periods varēja tikt pagarināts uz nezināmu laiku.

DRŪMĀ PIEKTDIENA

„Uz Černobiļu devos kā *brīvprātīgais*,” smīkņā A.Reinis. Patiesība ir pavisam cita: „Biju precējies, mums jau bija bērni. Strādāju

Pateicībā par darbu Černobiļas atomelektrostacijas katastrofas seku likvidēšanā Kabiles patversmes *Zilais krusts* vadītājam Agrim Reinim medaļu pasniedz Latvijas savienības *Černobiļa* Ķekavas novada koordinators Jānis Bogdanovs.

Ķekavas PMK* par sagādnieku. Visas automašīnas, kas bija iestādēs, kolhozā un citur, skaitījās kara komisariāta pakļautībā. Divreiz gadā vajadzēja tās atrādīt. Tas bija 7. maijs, piektdiena – pēdējā darbdiena pirms brīvdienām. Ar sievu jau sataisījāmies braukt uz vasarnīcu, viss sagatavots, gaļiņa iemarinēta. Taču mani palūdzā aizbraukt līdz kara komisariātam atrādīt auto. Devos uz Suziem: iebraucu pa vārtiem, un tos aiztaisīja. Mums visiem skaidri pateica, ka brauksim uz Černobiļu. Piedāvāja divus variantus: parakstīties, ka esam brīvprātīgie un mums samaksās no divām līdz piecām mēnešalgām, vai neparakstīties, un mūs iesauks armijā kā partizānus, kur saņemsim desmit rubļus mēnesī. Mēs visi kļuvām

par *brīvprātīgajiem*.” Naktī turpat uzbūvētas zaldātu teltis, kurās visi nakšņojuši. Desmitvietīgajā bijuši teju 30 cilvēki. Agris izlavījies, apmānījis sargu un nakti pārlaidis savā auto.

Sievai nav bijis ne jausmas, kādēļ vīrs neatgriezās: „Mobilu telefonu nebija. Zvanīt neviens neļāva. Vēl viena nakts tika aizvadīta Suzos. Tad mūs aizsūtīja uz dzelzceļa staciju, kur bija paredzēts kāpt vagonos. Es aizlaidos, turpat *Latvijas metālam* lūdzos, lai atļauj piezvanīt sievai. Negribīgi atļāva. Tikai trešajā dienā viņa uzzināja, kur esmu. Man nebija ne mantu, ne dokumentu. Viņa visu atveda. Atvadījāmies, un mūs sasēdināja lopu vagonos – tāpat kā vedot uz Sibīriju.”

NEKO NEVARĒJA JUST

Agra uzdevums – seku likvidētājus pārvadāt uz kodolreaktoru un atpakaļ: „Mūsu rotas pienākums bija arī 30 kilometru robežā mazgāt automašīnas ar speciālu putojošu vielu. Tā bija dekontaminācija jeb attīrīšana no radiācijas. Mērījām ar dozimetru: ja bija pārāk augsta, mazgājām vēlreiz. Ja radiācija nenokritās līdz vajadzīgajam līmenim arī pēc trešās mazgāšanas, pat pilnīgi jaunu tehniku vienkārši apraka.”

Vēsākās dienās sildījušies pie ugunsкура: „Joka pēc ar dozimetru pamērijām viens otra radiācijas līmeni, izmērijām arī kokiem, ugunskuram. Pēc laika atkārtojām, un ugunskurā līmenis kļuva arvien augstāks. Tāpēc seku likvidācijai neko neļāva dedzināt, jo dūmi kaitīgās daļiņas izplatīja gaisā.” Grants ceļi tika noklāti ar eļļainu naftas šķīdumu, lai braucot neputētu.

No pilsētas Pripetas visi jau bijuši evakuēti. A.Reinis atceras milzu odus, vēlāk mežos augušas lielas sēnes un ogas, brīvībā klīduši suņi un mājlopi. Bijis skaists pavasaris. „Ziedēja akācijas un ķirši – tiešām skaisti, un gaisā absolūti neko nevarēja just. Nebija arī ne sāpju, ne kā. Reiz, kad bija brīvs laiks, aizbraucu uz Pripetu. Pilnīgi jauna pilsēta, svaigas ielas, luksofori, bērnu laukumīni, panorāmas rats. Uzcelta tikai 70. gados, bet pa ielām braucu viens pats. Viss tukšs kā izslaucīts... Ļoti jocīga sajūta. Mūsu rota bija optimisti – jautri cilvēki, taču bija tādi, kas psiholoģiski to nevarēja izturēt un izdarīja pašnāvību. Daudzi lietoja alkoholu, ko aiz robežas Baltkrievijā tirgoja trīslitru burkā.”

DZĪVE NEZIŅĀ

J.Bogdanovs Černobiļā ieradies jūnija beigās un strādājis tur sešus mēnešus. Ap Pripetu jau bijis uzcelts dzelzceļstiepļu žogs, un piekļuve liegta. Viņš atceras: „Tie, kuri mirušajā pilsētā iegāja, tika uzreiz nošauti. Daudzi jau gāja zagt, jo cilvēki mājas bija pamestuši, domājot, ka atgriezīsies. Visa iedzīve atstāta.”

Agris iesaukts uz 45 dienām, taču kļuvis skaidrs, ka nāksies palikt ilgāk. Sieva domājusi dažādus veidus, kā panākt, lai vīru sūta mājās. „Mums bija divi mazi bērni,” stāsta A.Reinis. „Ruta aizgāja uz slimnīcu un notēloja slimu. Ārste bija pretimnākoša un uzrakstīja diagnozi, ka viņa nespēj apgādāt divus bērnus. To nosūtīja uz kara komisariātu, bet atbilde bija: nav problēmu – bērnus varam ielikt bērnumamā.” Tomēr vēlāk Rutas neatlaidība atmaksājusies. Viņa atceras: „Agrim bija jāatgriežas – nebija variantu. Tas bija laiks, kad par radiāciju nemaz tik daudz nezinājām. Varējām tikai nojaust.”

NEKĀDU AIZSARGTĒRPU

Bez sekām reti kurš ticis sveikā. Agris jau 20 gadus ir otrās grupas invalīds. „Tā kā biju tur viens no pirmajiem, neviens īsti nezināja situācijas nopietnību. Nekādu aizsargtērpu vēl nebija, tikai individuālais dozimetrs. Neviens jau nevar pateikt, kuras kaites ir tieši no radiācijas. Neilgi pēc atgriešanās man degunā bija audzējs – to izoperēja, vēlāk parādījās sirds problēmas. Šobrīd ir sajūta, ka sāp locītavas un viss skelets,” viņš atklāj.

* PMK – pārvietojamā mehānizētā kolonna

Raspodiņa siltumnīcas pilnos ziedos

Kabiles stādaudzētavā *Raspodiņš* šī ziema bijusi tikpat darbīga kā katru gadu. „Cenšamies cilvēkiem piedāvāt skaistumu,” saka saimniece Līga Mālniece.

SĀKĀS AR ATRAITNĪTĒM

Stādus te audzē desmit gadus. Viss sācies ar atraitnītēm, kas nu aizņem vienu siltumnīcu: „Mums ir zilās, dzeltenās, sarkanās, lieliem ziediem un arī sīkziedu – tās cilvēkiem patīk, jo nevar pamanīt, kad kāds ziedīņš noziedējies. Pagājušajā gadā populāras bija melnās, šogad mums to ir daudz – var braukt pakaļ. Vieniem ļoti patīk, citiem tāda krāsa puķei liekas dīvaina. Bet izskatās kā samts. Atraitnītes jau var stādīt ārā, citām puķēm neparedzētais aukstums var nepatīk.”

Mums vēl ir petūnijas, begonijas, alises, pelargonijas, fuksijas, lavandas, lilijas, rozes un dažādas ziemcietes, arī garšaugi, kā

Raspodiņa saimniece Līga Mālniece stādus audzē desmit gadus.

timiāns, pupumētras, rozmarīns. Jaunums ir vītenaugs tunbergija. Latvijā ir īpaša kapu kultūra, tāpēc daudzi pieprasa leduspuķes vai begonijas. Visiem jau gribas, lai mīļajiem skaisti. Šogad pieprasītas kāpelējošās pelargonijas –

izpirka divās dienās. Ir jau arī ēdamas puķes – uz šķīvja var likt gan atraitnītes, gan sunīšus (latīniski *bidens*).”

Visbiežāk izaudzēto tirgojot Saldū, taču šogad vairāk tepat. „Gadatirgu jau nebūs, bet tirgoties

drīkst. Pārsvārā cilvēki brauc pie mums. Esam pieejami teju jebkurā laikā. Ja ne, telefona numurs ir pie sienas. Noietu jau var atrast, atliek darboties. Pārējais ir slinkums,” smeļ saimniece.

Tiek audzēti arī gurķi un tomāti: „Esam stādus veduši arī uz Rīgu. Cilvēki sākumā ir skeptiski, bet nākamajā gadā saka, ka tomāti bija gardi, un vēlas stādīt atkal.” Saimniecībā darbojas arī Līgas vīrs Voldemārs, savukārt mazmeitas palīdz sēt gurķīšus.

ZĪMĒJUMI UN PASAKAS PAR PUĶĒM

Raspodiņa saimniece stāsta, ka sēklas jāizvēlas jau oktobrī: „Mums jāzina, ko cilvēki pavasarī gribēs. Vienmēr kaut kas paliek pāri. Pirmos gadus pārdzīvojām, taču visiem audzētājiem kaut nedaudz paliek. Ir arī puķes, ko izpērk ātri, tad nākamajā gadā

iestādām vairāk, bet tad vairs nav aktuāli. Tendence jāuzmin.”

Viņa novērojusi, ka cilvēkiem patīk tie podiņi, kuros iestādīti dažādi augi, tomēr tā ne vienmēr ir labākā izvēle: „Cilvēks priecīgs, taču jāskatās, vai puķēm nav dažādas prasības. Visām vajag attiecīgus apstākļus, gaismu. Visbiežāk spēcīgākā pārējās nomāks. Lielākos apstādījumos tā var, bet nokarenajā podiņā ar to nevajadzētu aizrauties.”

Par puķēm priecājoties kā lieli, tā mazi. Ciemos braukušas gan pensionāru biedrības, gan skolēni: „Toreiz domāju, kā bērnus nodarbināt. Viņi izvēlējās katrs savu puķi, uzzīmēja un uzrakstīja par to pasaku. Tad mums siltumnīcā bija zīmējumu izstāde. Esmu visus saglabājusi, un būtu skaisti izdot grāmatu ar bērnu zīmējumiem un pasakām.”

Dzīve visu pasniedz kā uz paplātes

„Manu dzīvi nekādi nevar nosaukt par nabadzīgu. Tajā tik daudz jauka bijis un ir joprojām. Esmu izglītojusies, iesaistījusies sabiedriskās norisēs, ceļojusi, daudz redzējusi. Izjutusi, ka cilvēka liktenis tiek veidots no augšas. Īstie cilvēki un situācijas kā uz paplātes tiek likti priekšā, kad tas visvairāk vajadzīgs. Vislabāk to saprot, pēc laika atskatoties pagātnē,” saka mākslas zinātniece ALISE VOLANSKA.

Viņa ir mamma un vecmāmiņa, bijusi Kuldīgas novada muzeja mākslas nodaļas vadītāja un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) Kuldīgas rajona galvenā inspektore, pasākumu rīkotāja un Kuldīgas Goda balvas īpašniece. Alise ir autore 1998. gadā izdotajai grāmatai *Kuldīga* un 2016. gadā klajā laistajam darbam *Mākslinieku citadeles stāsti. Kuldīgas daiļamatniecības vidusskola (1945–1952)*.

SAPNI IZRAUD SPILVENĀ

Tagad Alise daudz laika pavada mazdārzīnā. Tas sagādājot patiesu gandarījumu, jo skaisti iekopts dārzs ir viens no mūža sapņiem. Tam vēlēti daudz spēka un bijuši vairāki piegājieni.

„Pirmais mēģinājums notika Priedainē. Bijām ievākušies jaun-uzceltā daudzdzīvokļu mājā, starp ietvi un sienu bija neiekopta vieta. Dzīvoju pirmajā stāvā, gribēju to izveidot skaistu un interesantu. Kurmāles pagasta *Sauleskalns* bija dendroloģiskais dārzs – no tā draugi iedeva dažādus sukulentus un pieticīgas ziemcietas, kas ziemēlu pusē mālainajā, cietajā zemē zem loģiem varētu izaugt. Sanesu melnzemi, cik nu spēju, sastādīju un cerēju, ka labi izaugs. Atvedu arī dažus īpaši skaistus akmeņus. Kādu vakaru pēc darba satieku kaimiņieni, kas, vēl pēdējo spainīti nesot uz miskasti, stāsta, kā visu dienu strādājusi – no dobes kādus desmit spaiņus dīvainu nezāļu un sakņu aizvākusi, arī akmeņus aizstiepusi prom...

Sirds sāpēja, saprotot, ka vilnainie māršili un citi dendroloģiskie retumi, *Sauleskalns* iegādāti no bijušās Padomju Savienības botāniskajiem dārzēm, nu gulēja atkritumu konteinerā. Viņas acīs tās bija saknes, stāpekļi un nezāles. Neko neteicu: cilvēks visu dienu strādājis, brīvdienu vēltījis, labu gribējis. Sapratu, ka labākais līdzeklis pret nepārspējamo ir miers. Paraudāju spilvenā, un tā beidzās pirmais sapnis par daiļdārzu. Biju jauna – infarkts mani nekāra. Šajos gados gan nezinu, kā būtu.

Kaimiņiene toreiz dobē iestādīja rindu ar dzeltenām narcisēm un sarkanām tulpēm – kārtība bija ieviesta. Šī sieviete tagad dzīvo Anglijā. Feisbukā joprojām sazināties – sūtam apsveikumus viena otrai.”

SAVA MAŠĪNA, SAVS DĀRZIŅŠ

Sapni par skaisto dārzu Alise lolojusi kopš bērnības, jo oma un mamma sacījušas, ka visskaistākā profesija sievietei ir dārzniecē. „Mamma arī šuvējās profesijā augstu vērtēja, bet to nu gan negribēju. Tēvs savukārt teica, ka skaistākā profesija ir šoferis.

Viņa bērnībā laukos mašīna bija retums. Kad redzējis kādu aizbraucam, tad skrējās pakaļ, lai varētu paostīt benzīna smaržu. Tagad esmu piepildījusi abu vecāku sapņus: esmu sieviete, kura brauc ar savu mašīnu un kopj dārziņu.

Otrais mēģinājums ierīkot dārzu bija tad, kad vīrs strādāja dzelzsbetona rūpnīcā un tur solīja, ka darbiniekiem būs dārzu kooperatīvs Veldzē. Bet, tā kā tas ir tālu no pilsētas un mums pat velosipēda nebija, atteicāmies. Bet, kad radās iespēja pie ceļa uz Pelciem dabūt dārziņu, sākās mūsu jaun-zaunnieku posms. Tēvs palīdzēja uzcelt dārza būdiņu. Biju stāvoklī – lielu puncī ciniņos plavā ar ciešu, gārsu un koku saknēm, dobi pa dobei veidojot. Pēc gada dārzus pārplānoja *Kurzemītei*: izraka grāvjus, uzbūvēja ceļus, mums ierādīja dārziņu krietni tālāk – sauktušā mālā. Kalu bedres, sabēru mēslus un visus diedzētos sēklas kartupeļus sastādīju jaunajā vietā, bet pēc pāris nedēļām pateica, ka tomēr var dabūt iepriekšējo vietu.

Kartupeļu un kūtsmēslu vairs nebija, tādēļ iestādītos rušināju no zemes ārā un pārstādīju iepriekšējā dārzā. Atradu kādu trešo daļu.

Ar laiku dārzs tika iekārtots: interesanti stādi ieaudzēti, un nūras izskaloti koki, dekoratīvi akmeņi salikti.

Bet nomira vīrs – dzīve apmeta kūleni, un nonācu Padurē. Radās iespēja īrēt iekoptu dārziņu, un tagad tajā iegulu laiku, spēkus un izdomu.”

DZIMTAJĀ PADURES PUSĒ

Kopš 2014. gada Alise atgriezusies dzimtajā pusē. „Kā krieviski saka: „Gde rodīlisa, tam ir prigodīlisa”. Bērnībā dzīvoju *Līgotnēs* pāris kilometru no Nabes ezera. Tās ir mežsarga mājas, nu jau gandrīz nopostītas.

Mana bērnība – tie ir vecvecāki mežmalā, tēvs šoferis, kuru nedēļas beigās gaidu pārbraucam no komandējumiem, kur viņš veda granti Kurzemes ceļu būvei.

Reizēm mani vizināja kabīnē, kad jau pilsētā dzīvojām. Tēvs bija beidzis Ķīmales skolu, galva strādāja kā pulkstenis, cerējis mācīties Liepājā tehnikumā. Teātrī skolā spēlēja, tauri pūta, mandolīnu spēlēja, skaisti zīmēja, fotogrāfeja, *Cerības pulciņā* bija, nesmekēja. Dienā, kad bija jābrauc uz tehnikumu, vācieši sāka bombardēt Liepāju – sākās karš. Talantīgs cilvēks, bet mūža garumā līdz biogrāfija kā gara, melna aste – viņš bija iesaukts vācu armijas 19. divīzijā. Attiecīgi sekoja Sibīrijas noņemtes ar bada nāves draudiem. Pēc tam visu mūžu nostrādāja par šoferi. Mammīte bija mājsaimniece, skaisti zīmēja, bija liela rokdarbniece, ļoti mīļēja puķes un grāmatas. Man ir arī māsa Maija.”

VAIRS NEZINA, KO GRIB

Jaunā ģimene, bēgdama no kolhoza, kur vecāki nevēlējās strādāt, pārcēlusies uz Kuldīgu, kur Ventspils ielā uzcēls mājiņu. Alise mācījies tagadējā V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā. Kāds radnieks, redzot viņas zīmējumus, ieteicis pēc pamatskolas stāties Jaņa Rozentāla mākslas vidusskolā, bet tētis vienu tik jaunu uz galvaspilsēti nav laidis. „Biju izmisusi, ka jāturpina mācīties tepat. Vairs jau nezīmēju, bet ļoti daudz lasīju. Tēvs atkal apskaitās, ka mani nekas neinteresē, jo to vien daru, kā lasu. Arī ome dusmīga, ka gulju tik tajās grāmatās.

Pēc vidusskolas vairs nezina, ko isti gribu darīt. Domāju par Ģeogrāfijas fakultāti, bet zinātāji paskaidroja, ka ģeologa darbs nav filmu romantika. Man patika arī vēsture un literatūra, bet, ko ar no varētu interesēt, un iedeva bukletu man.” Liepājā Alise dzīvojusi pie tēvabrāļa, kura sievas ukrainietes dēļ ģimenē runāts tikai krieviski. Tā krievu valodu apguvusi tik labi, lai varētu doties uz Ļeņingradu.

to patikšanu lai daru, nesapratu, jo par skolotāju strādāt negribēju. Vēlāk gan daudzus gadus esmu kultūras vēsturi mācījusi dažādās novada skolās, visilgāk – humanitārā. Domāju, ka arī žurnālistes profesija būtu laba, jo varētu

„Cilvēka liktenis tiek veidots no augšas. To esmu izjutusi,” saka mākslas vēsturniece Alise Volanska.

Ja jums būtu jāpabeidz teikums „Alise Volanska ir...”, ko jūs teiktu?

Līga Dadze, meita: „Radoša personība. Viss, ko dara, viņai padodas. Nevienam darbs nav par grūtu. Visās lietās metas iekšā ar 100% atdevi. Gādīga mamma, rūpējas par mazbērniem un nekad neliedz ne gaidītājam, ne gudru padomu.”

Dace Reinkopa, Kuldīgas novada pašvaldības kultūras nodaļas vadītāja: „Man Alise asociējas ar to, ka ir mākslas zinātniece. Viņai ir plašas zināšanas par mākslas vēsturi, tai skaitā par mūsu novadniekiem. Viņa ir arī rakstniece ar ļoti interesantu valodu, neparastiem izteiksmes līdzekļiem. Erudīts un interesants cilvēks.”

Ingrīda Pole, bijusi kolēģe, Kuldīgas novada muzeja krājuma glabātāja: „Ļoti zinātkāra, pētīt gribōša. Viņai ir drosmē sākt jaunās, eksperimentālas idejas. Ja kaut ko izdomā, tad iet uz mērķi un to sasniedz.”

ceļot, satikt interesantus cilvēkus. Bet viss bija tadā sapņu līmenī. Konkrēti nevarēju izvēlēties, tāpēc nolēmu no mācībām atpūsties un strādāju *Mārā* pie šķērmašinas.”

INTERESĒ KULTŪRAS VĒSTURE

Pēc gada Alise iestājusies Liepājas lietisķās mākslas vidusskolā. Tēvs nav bijis priecīgs, jo uzskatījis, ka mācīties tāda paša līmeņa izglītības iestādē ir zaudēt gadus. Mamma gan atbalstījusi, jo viņai skolotājs ieteicis mācības turpināt šajā skolā. Arī to izjaucis karš.

Alise pabeigusi keramikas nodaļu, jau tad saprotot, ka strādāt fabrikā pie masu produkcijas negribētu. Interesējis kas radošāks, un ļoti patikusi mākslas vēsture. „Kad mācījos pēdējā kursā, uz skolu atnāca buklets ar aicinājumu studēt Ļeņingradas Mākslas institūtā Mākslas vēstures fakultātē. Direktors ar skolotājiem apspriedušies, ka skolā esmu vienīgā, kuru tas varētu interesēt, un iedeva bukletu man.” Liepājā Alise dzīvojusi pie tēvabrāļa, kura sievas ukrainietes dēļ ģimenē runāts tikai krieviski. Tā krievu valodu apguvusi tik labi, lai varētu doties uz Ļeņingradu.

„SAKIET VĒL, KA NAV LIKTENIS!”

Alise mēģinājusi iestāties klātienē, bet no 300 pretendentiem uz 15 vietām palikusi aiz stīrās. Studenti no tām republikām, kurās savas Mākslas akadēmijas nav bijis, uzņemti vispirms. Viņai ieteikts nākamgad stāties nekālienē, un vēlams pastrādāt muzejā vai ekskursiju birojā.

Lai arī domājusi, ka tāds darbs nav viņai piemērots, gājusi Kuldīgas muzejā apjautāties. Sākotnēji vietas nav bijis, bet pēc īsa laika ieteicis mācības turpināt šajā skolā. Arī to izjaucis karš.

Lai arī domājusi, ka tāds darbs nav viņai piemērots, gājusi Kuldīgas muzejā apjautāties. Sākotnēji vietas nav bijis, bet pēc īsa laika ieteicis mācības turpināt šajā skolā. Arī to izjaucis karš.

„Sakiet vēl, ka nav liktenis! Tā viss sagadījās, un es tur nostrādāju vairāk nekā 30 gadus. Skolas laikā draudzene aicināja uz pasākumu muzejā, kur būs tikšanās ar izstādes autoru. Negāju, jo uzskatīju, ka man, nevēgāi, nav, ko list smalkā vietā. Bet pēc gadiem šīs tikšanās organizēju pati. Pēc gada no muzeja bija izeils raksturojums, kā tagad teiktu, ieteikuma vēstule. Labi nokārtoju eksāmenus, izturēju konkursu un tiku Ļeņingradas Mākslas akadēmijā.”

OĻA NO UFAS

Studiju laiks bijis ļoti interesants, pasniedzēji – vienkārši miljoni! Kursā satikti cilvēki no visas Padomju Savienības.

„Ir sajūta: arī šim laikam Dievs man piemēlēja draudzeni – Oļu no Ufas. Dzīvojām vienā istabīnā. Viņa strādāja īpaši apdavinātu bērnu skolā, daudz man stāstīja, iemācīja, parādīja, uz izrādēm un izstādēm gājām kopā. Jāmācās bija ļoti daudz. Viņa skatījās hronometrā: ja gribēju mācīties vairākas stundas pēc kārtas, lika pārtraukt, atpūsties un tikai tad turpināt. Cilvēks var produktīvi strādāt tikai kādas 40 minūtes – tad smadzenēs jānod atslodze. Viens otram varējām stāstīt arī savas dzīves drāmas. Vienu vasaru viesojos Ufā. Kad studijas beidzām, mūsu ceļi šķīrās, bet pirms tam viņa vēl paguva uz manām kāzām Kuldīgā atbraukt.”

CEĻOJUMI UN ŪDĒNSTŪRISMS

Muzejā Alisei ļoti patīcis, jo darbs radošs, saistīts ar interesantiem cilvēkiem. Ļoti skaisti mirkli atmiņā palikuši, tostarp kā draugu kompānijā ar žigūļiem brauktis ceļojumos pa Padomju Savienību. „Vairākus gadus šajā kompānijā bija divas

Alise Volanska ar vīru Jāni Frejiju kāzu dienā 1985. gada 30. aprīlī.

Hercoga Jēkaba gadatirgū.

Alise ar meitu Līgu.

Griekijas Delfos pie *Pasaules nabas*.

Alisei bijušas labas attiecības ar tēlnieci Līviju Rezevsku, viņa pierakstījusi mākslinieces atmiņas.

ģimenes un mēs – trīs *vecmeitas*, kā mūs dažreiz dēvēja. Braucām uz Ziemeļkaukāzu, Karpatiem, Ļeņingradu. Daži ceļojumi aprakstīti dienasgrāmatās. *Padomju Dzimtenē* bija žurnāliste Alīda Daktere, kura brauca ar mums un savus aprakstus publicēja. Arī ar ūdenstūrismu esmu nodarbojusies.”

„KĀ BRĪVA VECMEITA DARĪJU, KO GRĪBĒJU!”

Alise apprecējusies vēlu: „Izgāju pie vīra, kad man bija 31 gads. Termins *vecmeita* mani nebaidīja. Citi satiekas tīņu vecumā kā mīlas romānos, bet man tas nebija tik agri. Vai par to skumt? Sapratu, ka nav slikti arī vienai. Meitenes ļoti jaunas sagāja kopā ar pirmo satikto, bet tik laimīga viņu dzīve nemaz neizskatījās. Apprecējās un nereti arī izšķīrās vai vilka dzīvi kā jūgu.

Es varēju laiku vēlēt pašatīstībai. Ja būtu agri apprecējusies, nebūtu ne mākslas vidusskolas, ne akadēmijas, ne ceļojumu. Pat bail iedomāties, kā būtu veidojies liktenis!” Alise iesaistījusies filmu tapšanā. Pēc laika J. Freimaņa līdzgaitnieks Jānis Freijs kļuvis par Alises dzīvesbiedru.

ATBRAUCA INTELIGENTA PASKATA VĪRIETIS

Alise stāsta, kā tas noticis: „Bija tāds fotogrāfs Auseklis Zikmanis. Tā kā strādāju muzejā, viņš lūdza, lai palīdzu ar fotokatalogu, izstādēm uzrakstu tekstus vai iztulkoju krieviski izstādēm Padomju Savienībā. Viņš strādāja gāzes kantorī, kur bija krievu rakstammašīna, ko man vajadzēja studiju darbiem. Kad

Alfrēds Vītols Tautas kinostudijā *Vēga* uzņēma filmu par fotogrāfu, Auseklim tā ne īpaši patika. Bet, kas tieši, viņš nemācēja noformulēt, tādēļ pieaicināja mani, lai filmas aspriešanās izsakos. Studijas vadītājs Jānis Freimans, noklausījies, ka gudri runāju, izdomāja, ka būšu nodēriģa arī studijai. Atbrauca pie manis uz mājām, viņam blakus vēl viens neliela auguma, inteligenta paskata vīrietis.” Alise iesaistījusies filmu tapšanā. Pēc laika J. Freimaņa līdzgaitnieks Jānis Freijs kļuvis par Alises dzīvesbiedru.

2013. gadā dzīvesbiedrs pēkšņi aizgājis aizsaulē. Ģimenē izaugusi meita Līga, kura pēc Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas ieguvusi sertifikātu Starptautiskajā manikūru skolā Rīgā, beigusi Baltijas Starptautiskās akadēmijas Tiesību zinātņu fakultāti. Līga atgriezusies Kuldīgā un ar dzīvesbiedru Māri audzina dēlus Edgaru un Krišjāni.

KĀ BRĪVA VECMEITA DARĪJU, KO GRĪBĒJU: mācījos, ceļoju, augu kā personība. Līdz liktenis man vīru pieveda klāt. Ieveda istabā ne sauktu, ne aicinātu.”

„Ir tik daudz skaista bijis! Mani visur pieaicina. Kad dibināja Kuldīgas pieaugušo izglītības centru, arī mans paraksts redzams pie dibinātājiem. Kopā ar dzīvesbiedru vadījām Tautas kinostudiju *Vēga*. Daudzus gadus Kuldīgā biju ārštata gide. Arī *Kurzemnieka* redakcijā biju ārštata korespondente – rakstīju par kultūru, mākslu, vēsturi, arī intervijas ar cilvēkiem. Kad Kuldīgā dibināja dāmu klubīņu, piedalījos. Kuldīgas vīna klubā apguvu vīna kultūru. Sarkanā krusta Kuldīgas nodaļā

mani aicināja par tulku, braucām arī uz Celli Vācijā. Jaunu pieredzi apguvu fotostudijā *Objektīvs*.” Daudzus gadus darbu muzejā Alise apvienojusi ar VKPAI Kuldīgas rajona galvenās inspektora pienākumiem. Redzamākais šī laika veikums – atjaunotais piemineklis Kuldīgas–Skrunas šosejas būvei. Tika sākta tradīcija pilsētā pamānāmi svinēt Eiropas Kultūras mantojuma dienas septembra sākumā.

Kad krīzes laikā ierēdnji vairs nedrīkstēja darbus apvienot, no muzeja Alise aizgājusi. Kad inspekcijā samazināti štati, kļuvis par bezdarbnieci, pēc tam arī par *simtlatnieci* ar tiesībām rindas kārtībā cirst krūmus sava pagasta grāvī. Bet, kad radusies ideja Padures klētī iekārtot muzeju, Alise ķerušies klāt ar degsmi. Izveidojusi ekspozīciju, kā pagasta kultūras tūrisma organizatore sešus gadus rīkojusi tur pasākumus.

Alise ir ne tikai Kuldīgas novada, bet arī plašāk atzinīgi vērtētā pasākuma *Jautrā mašīntalka Padurē* idejas autore un realizētāja. Tagad viņa darbojas pagasta auzšanas pulciņā *Andava* un bieži sastopama Padures muižā.

* *Kur piedzimi, tur esi nodēriģs*

Prast iedrošināt, nomierināt, uzmundrināt

Kopš bērnības bijusi pārliecināta, ka būs mediķe, kuldīdzniece INESE BIRĢELE šo sapni īstenojusi, bet tad no iestaigātā ceļa pagājusi citos virzienos: kopš 2003. gada viņai ir psiholoģe un psihoterapeites privātprakse, arī psiholoģes darbs skolā.

Ieejot kabinetā Ventspils ielas 12. nama 2. stāvā, šķiet – esmu nonākusi rotaļistabā ar princešu un karavīru, *moškāšu*, sunīšu, kakīšu, citu dzīvnieciņu un vēl visvisādām figūriņām, ko ne saskaitīt, ne aptvert. Inese parāda arī smilšu kastes, kur gan liels, gan mazs var salikt savu pasauli, kas speciālistes skatam ļauj ieraudzīt varbūt pat pašam licējam apslēpto.

TIKAI MEDICĪNĀ!

Pelču meitene Inese kopš mazām dienām zinājusi, ka būs mediķe: „Nesapratu, kā citi bērni var nezināt, kas viņi būs. Neslimoju, tātad slimnīcas pieredzes nebija. Mājās mammai bija šprīces un zāles lopiņiem, tad nu ar dvīņubrāli Ivaru šprīcējām lācim kaut ko sarkanu – vēlāk uzzināju, ka tie ir vitamīni.” Un ceļš skaidrs: toreizējā Kurmāles astoņgadīgā skola, tad Kuldīgas 2. vidusskola un Rīgas 1. medicīnas skola. Pēc tam Inese strādājusi potēšanas kabinetā Kuldīgas poliklīnikā. Desmit gadi poliklīnikā, vienlaikus arī darbs slimnīcā intensīvās terapijas palātā, bet pēc kursu beigšanas bijusi anestēzijas māsa. „Man patīk izaicinājumi, sarežģītas situācijas nebaida,” Inese pamato, kāpēc izvēlējusies aizvien ko mācīties un strādāt sarežģītās vietās.

„INTERESES VAR MAINĪTIES”

Bet 1994. gads iezīmējis pagrieziena punktu no ierastās vides slimnīcā: Inesei un kolēģei māsiņai Inetai Eņģelei radusies iespēja trīs mēnešus mācīties, iegūt pieredzi Dānijā, Bornholmas salā – pavisam citā pasaulē! „Tur it kā ieguvu pašapziņu, uzdrīkstēšanos, pārliecību, ka visu mūžu nav jāstrādā vienā vietā un specialitātē. Arī uz slimniekiem tur skats citāds – iemācījies redzēt ne tikai konkrētu slimību, bet cilvēku ar viņa emocijām.

Darbs Kuldīgā slimnīcā man ļoti patika, taču biju jau izdomājusi iet psiholoģijas virzienā. Tad to varēja tikai Rīgā, sapratu, ka izbraukāt un apvienot ar darbu nevarēšu... Bet, ja kaut ko grib, tas pienāk klāt, un tieši tā notika: 1996. gadā Kuldīgā darbu sāka Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola, kur mācīja arī psiholoģiju. Tas bija interesants laiks.”

Kopš tā laika iegūts maģistres grāds psiholoģijā, psihoterapeites izglītība, ir aiziets no slimnīcas,

Taizemē ziloņa mugurā gājienā pa upi – viens no Ineses Birģeles eksotiskajiem piedzīvojumiem.

izveidota privātprakse, pabeigtas dažādas mācības.

ŠPRĪCES VIETĀ SARUNA

Inese spriež, ka kādreizējam mediķes un tagadējam darbam ir gana daudz līdzību: „Arī tagad cilvēkiem palīdzu – risinām viņu emocionālās problēmas. Tās ir citādas dzīvošanas injekcijas, ne tikai ar šprīci dodamas.”

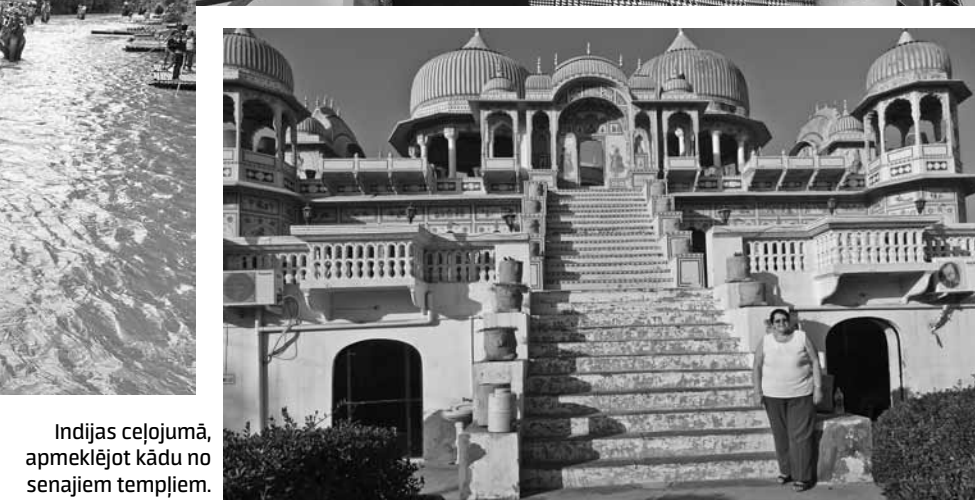
Saruna aizvirzās arī par attieksmi pret psiholoģiskās palīdzības meklēšanu, jo nav jau zudis uzskats, ka tās tādas blēņas vien ir. Inese nosmej, ka tā bijis un ir: izdegšanu, depresiju, hronisku nogurumu noraksta uz slinkuma rēķina, jo kā tad senāk, kad dzīve bijusi fiziski daudz grūtāka, neviens nav čīkstējis, bet gājis un darījis.

Viņaspkārt, neviens nav jāpārliecina un ar varu pie psihologa nav jāden. „Daudziem ir tieksme savās nelaimēs vainot visu pasauli, bet ne jau es varu mainīt cilvēka dzīvi – tas jādara pašam. Sarunā piedāvāju paskatīties uz problēmu, notikumu no citas puses: „Varbūt ir tā? Kā tu domā?” Nesaku jau, ka pats daudz kur vainojams,” apbrīnojams ir Ineses miers, paverot sava darba aizkulisēs.

Bet kā ar dusmīgajiem, kareivīgajiem? Vai neizskrien no kabineta, durvis aizcērtot? Līdz šim tā neesot bijis, un psiholoģes darbā jāprot apmeklētāja dusmas pieņemt – tās nedrīkst uztvert personīgi, jo runa jau nav par simpātijām vai nepatiku pret cilvēku, bet par situāciju, problēmu.

Psiholoģe un psihoterapeite Inese Birģele uzskata, ka viņa nevar cilvēku mainīt, bet var palīdzēt iepazīt pašam sevi un meklēt jaunus ceļus.

Indijas ceļojumā, apmeklējot kādu no senajiem tempļiem.

ROBEŽAS NOĀRDĪTAS

Inese pārliecinājusies, ka straujā dzīves ritma un mainības dēļ cilvēkos rodas trauksme, nemiers. Kā būs rīt, vai spēšu tikt galā ar darbu, vai būs pats darbs? „Robežas rada drošību, bet tās daudzviet noārdītas,” speciāliste raksturo situāciju, piebilstot, ka tas nav slavīnājums aizgājušajiem reglamentētajiem laikiem.

Pandēmijas gads nācis ar jaunām situācijām. Psihologa palīdzība aizvien vairāk nepieciešama skolas vecuma bērniem un jauniešiem: vieniem pietrūkst motivācijas kaut ko darīt, rodas nesekmība, pat citkārt čakls bērns nevar pieķerties skolas uzdevumiem, citi vienīgi izklaidi atrod spēlītēs internetā...

Inese novērojusi, ka problēmas rodas arī vecāku attieksmes dēļ, ka faktiski jāstrādā ar abām paaudzēm.

KAS PALĪDZ PALĪDZĒTĀJIEM?

Psiholoģes ikdiena, protams, ir nevis veiksmes, bet gan bēdu un sāpju stāstu uzklaušanās. Kā nepagurt pašai? Kur rast spēku? Inese saka – neesot jau tik traki, bet atbalsts noderot. Vispirms tā ir profesionāļu palīdzība jeb tā sauktās supervīzijas: „Nekautrējoties, neko neslēpjot, runājam par savām problēmām, dažādām situācijām, kas rada grūtības. Klausoties katram rodas kāds viedoklis, bet mēs jebkurš parasti redzam vienu pusi. Te ieraugām, ka var taču arī paskatīties citādi.”

Pandēmijas laikā īpaši gaidītas ir četru kursabiedru tikšanās zūmā: reizi divās nedēļās pa pus-

otrai stundai tās ir gan sarunas par dzīvi, arī darbu, gan pasmišanās, pajokošanās. „Sazvanos ar draudzenēm, gaidīta ir tuvinieku ciemošanās, avīze jāpalasa – jāzina taču, kas apkārt notiek, šo to palasu internetā,” Inese stāsta par priecīgiem, kas ļauj būt tik mierpilnai un labestīgai.

VILINA NEPARASTAIS

Normālos laikos Ineses kalendārā jau noteikti būtu iezīmētas tuvaķu vai tālāku ceļojumu dienas. Viņa ir patiesi aizrautīga ceļotāja, un, klausoties par itin eksotisku zemju izvēli, nevilšus izlaužas jautājums, vai tad bail nemaz nav. Inese nosmej, ka tā īsti ne. Jociņa sajūta augstuma dēļ bijusi Indijā kameiļa mugurā, jānot sagaidīt saulrietu tuksnesī. Toreiz atpakaļ gan nākusi kājām kopā ar deviņgadīgu zēnu, kameiļa uzraudzītāju. Abi pat spējuši sarunāties, lai gan Ineses angļu valodas zināšanas neesot izcilas.

„Kad Taizemē zilonis gāja pa upi, iedomājos, ka tas var paslidēt un es nokritīšu, bet tad nospriedu, ka peldēt taču protu un malā tikšu,” Inese lietišķi un mierīgi komentē fotogrāfiju no gājiena pa upi ziloņa mugurā. Pērn secen gājuši ceļojumi uz Šrilanku un Maldīvu salām, uz Islandi. Bet spilgti iespaidi joprojām no Indijā redzētā un izjustā: „Sākumā ir šoks par haosu, neīrību, govim un ielām, mērkaķīšiem, šķiet – nav, kur kāju nolikt. Ārprāts! Bet pamazām tam nepievērsu uzmanību – tā ir cita pasaule ar milzīgu nabadzību un tikpat neapkrastāmu

greznību līdzās, arī joprojām ikdienā košos sari gērbusās sievietes,” Inese atklāj, ka viņu vilina austrumzemju citādība un noslēpumainība.

ĪPAŠIE CILVĒKI UN MĀJAS

Jautāta, vai daudzajos darba gados bijuši īpaši cilvēki, kuri devuši padomus vai vienkārši iedrošinājuši ar klātbūtni, Inese uzreiz nosauc anestēziologi Maiju Māliņu (iedvesmojis viņas entuziasms), arī Bornholmas salā sastapto Jeti Ronni, kura bijusi grupas kuratore un pēc gada atbraukusi uz Latviju, lai redzētu, kā māsiņām klājas. Vēlākajos gados daudz zināšanu iegūts no pasniedzējiem, arī francūžiem Kristīnes, Žaklīnas un Īva.

„Paldies vecākiem, tuviniekiem, draugiem, kas mani uzmundrinājuši un atbalstījuši! Sevišķi ilggaudejai draudzenei Ainei, kura daudz palīdzējusi un ar kuru esam visu ko interesantu piedzīvojušas.”

Bet par miera vietu Inese sauc bērnības māju Pelčos un tūdaļ piebilst, ka zemes darbi gan neesot sirdij tuvi – kaut ko varbūt vēl „zemē iebakstīšot”, bet liela sakņu dārza nebūšot: „Ja nav prieka no tā, ko daru, tad nevajag – jāatstāj mierā.” Bet no šīs vietas viņa un brālī laikam esot emocionālā noturība, jo vecāki radījuši stabilitu, līdzsvarotu gaisotni. Tāpēc nav arī brīnums, ka tagad, kad profesionālajā jomā izdarīts daudz un darba pārpārēm, Inese sev atgādina: „Drusku apstājies un izbaudi!”

Mārīte Milzere
Ineses Birģeles arhīva un Lailas Liepiņas foto

Lai noturētos medicīnā, tam jābūt sirds darbam

„Man nekas neliekas interesantāks par medicīnu. Tāpēc ir likumsakarīgi, ka darbs šajā jomā patīk. Man svarīga apziņa, ka ar savām zināšanām varu kādam atvieglot ciešanas,” saka topošā gastroenteroloģe BEĀTE JURŠEVSKA.

Viņa studē Rīgas Stradiņa universitātē un Kuldīgas slimnīcā strādā praksē. Beāte cenšas vienlaikus pabeigt augstskolu, audzina trīs gadus veco dēliņu Gustavu, skrien un vingro, „lai saglabātu skaidru prātu”. Citām nodarbēm daudz laika tagad neesot.

PAŠAS LĒMUMS

„Manas saknes nāk no Kurzemes – no Kandavas, kur dzīvoju un gāju bērnudārzā. Bet līdz vidusskolai mācījos Ikšķilē, tad aizgāju uz Rīgas Franču liceju. Tur vides un intensīvo mācību ietekmē sapratu, ka fiziski un mentāli spēju daudz mācīties un ka man tas padodas. Tas noteikti ietekmēja profesijas izvēli. Burtiski līdz 12. klasei nevarēju izlemt starp medicīnu vai diplomātiju, bet beigās norisēju un Rīgas Stradiņa universitātē iestājos ārstos. No ģimenes puses nebija nekāda spiediena, tāpēc lēmums bija 100% manis pašas.”

HOBIJI – UZ LAIKU MALĀ

„Pašlaik mācību procesā varu tikai runāt par grūtībām – tās laikam jebkuram ir pirmā lieta, ar ko asociējas medicīnas students. Grūti bija pirmajos gados nolikt malā visas blakus intereses, pasākumus un fīri cilvēciski saprast, ka nespēju vairs uzturēt tik aktīvu saikni ar draugiem. Labi, ka universitātē šādam scenārijam gājām cauri mēs visi, tāpēc stīpras un jaunus draudzības izveidojās tieši tur.

„Grūti bija pirmajos studiju gados nolikt malā visas blakus intereses.”

Vēl, protams, pamatīgs pārbaudivums bija mācību apjoms un slodze – tās dēļ daudzi studijas pameta. Tuvākie cilvēki tam gājuši cauri kopā ar mani un noteikti sacīs, ka ir gājis visādi, īpaši sesiju laikā. Ja izcīna pirmos divus gadus, pēc tam pierod pie visa un nav tik traki. Bet skaidrs ir viens: to nevar darīt un nevar sevi tam ziedot, ja par to nedeg. Tā kā man medicīna ir pilnīga sirdslieta, uz grūtībām skatos kā uz izaicinājumiem. Vēlme atvieglot otram ciešanas – tas var likties kaut kas abstrakts. Ir jau arī manipulācijas un medikamenti, bet citreiz pietiek ar sarunu un rekomendāciju, kas kādam var būt izšķiroša. Tas dod milzīgu gandarījumu.”

Jauņa ģimene: Beāte Jurševska, dēliņš Gustavs un Mārtiņš Lagzdiņš.

SASTAPT DZĪVI IR SVARĪGI

„Visas lekcijas un semināri notiek tiešsaistē. Ir priekšmeti, kuros tas ir liels ieguvums, jo nav jātērē laiks, teoriju pārrunājot klātienē. Tagad to var izdarīt mājās. Bet neapšaubāmi trūkst cilvēciskas saskares, kas ir medicīnas pamats. Sestajā kursā pārrunāt klīniskos priekšmetus attālināti nav problēmu, kad vienlaikus notiek prakse slimnīcās. Taču žēl pirmo kursu, kuriem pamats tiek ielikts neklātienē. Nevaru pat iztēloties, kā tas ir. Es ceru studijas pabeigt līdz vasaras sākumam. Pēc tam iepauzēšu un tad stašos rezidentūrā.

Gastroenteroloģiju izvēlējos jau kādā 3. kursā, kad kā brīvprātīgā pastrādāju vairākās mani interesējošās specialitātēs un redzēju reālo ikdienu. Tad domas par visu krasī mainījās, un sapratu, ka gastroenteroloģija mani aizrauj un ka ar šo savu interesi varu palīdzēt citiem. Varu pacientus konsultēt, plānoju piemācīties klāt endoskopiju, lai varu veikt manipulācijas.

Mūsdienās strauji attīstās arī mikrobioma jeb zarnu baktēriju pētniecība, kas ir viena no manām mīļākajām tēmām. Virzienu izaugsmei ir daudz – vajag tikai

izvirzīt mērķus un darīt.

Kovids darbā iedevis piesardzību, taču stacionāros ir visa spektra slimību pacienti, un nav tā, ka viss griežas tikai ap kovidu.”

LABU APRŪPI ARĪ MAZĀS PĪLSĒTĀS!

„No tā skatpunkta, ko pati esmu piedzīvojusi un redzējusi, man nepatīk tas, ka pacientam X, kurš nedzīvo Rīgā, Pierīgā vai citā lielākā pilsētā, nav pieejama normāla medicīniskā palīdzība. Žēl, jo tā būtu jāsaņem neatkarīgi no dzīvesvietas. Nepatīk tas, kādā situācijā pašlaik ir nostādīti ārsti, kā tiek noniecināti tikai publiska vie-dokļa paušanas dēļ. Bet šī ir cita tēma – gara un sāpīga.”

„DVĒSELĪTI IEVĒRO JEBKURŠ”

„Kuldīgā, var teikt, esmu ieprecējusies. Šī jau sen bija viena no manām mīļākajām pilsētām, bet, kad, iepazīstoties ar topošo vīru, uzzināju, ka viņš nāk no Kuldīgas, kļuva vēl mīļāka. Man patīk Kuldīgas miers un arhitektūra. Goda vārds – jau septiņus gadus šeit braucot un pavadot daudz brīvdie-nu, katru reizi staigājām pa vec-pilsētu un sapņojām šeit kādreiz

Rīgas Stradiņa universitātes studiju biedri un kolēģi: nefroloģijas rezidents Mikus Saulīte, topošā gastroenteroloģe Beāte Jurševska, radioloģijas rezidente Dagnija Grabovska.

dzīvot mierīgākā dzīves posmā. Te tiešām ir ļoti skaisti.

Bet, salīdzinot vēl ar citām skaistām pilsētām, Kuldīgā ir arī ļoti sirsniņi, atvērti cilvēki – dvēselīte šai pilsētai, ko ievēro jebkurš viesis. Vēl vairāk uzmanības varētu pievērst ne tikai medicīnas, bet dažādu jomu jaunu speciālistu piesaistei. Tūrisms strādā brīnišķīgi, bet varētu ģenerēt idejas, lai jauniem uzņēmējiem, arī ārstiem būtu interese palikt te ilgi.”

NO SLIMNĪCĀS IR, KO MĀCĪTIES

„Rudenī izvēlējos praksi Kuldīgas slimnīcā no tā aspekta, ka pilsētu pazīnu un prakses laikā varēju dzīvot pie radiem. Taču tieši rudens praksē, iepazīstot slimnīcu, ārstus un iespējas, ko tā piedāvā, sapratu, ka vēlos šeit pavadīt arī pavasara ciklu. Ļoti augstu vērtēju gan terapijas, gan ķirurģijas noda-las ārstu profesionalitāti un zināšanas, ar kurām viņi dalījās. Liels paldies dakterei Vijai Rendniecei un ķirurgam Guntim Smiltānam par nodēriņģajiem padomiem! Lielie stacionāri varētu mācīties iejūtību un sirsniību, kāda pacientiem veltīta šeit. Tieši te arī varēju iegūt nenovērtējamu praktisko pieredzi, kādu lielajos stacionāros studenti bieži nevar apgūt lielās noslodzes dēļ. Redzu, ka Kuldīgas slimnīcā ir arī plašas izaugsmes iespējas jaunajiem speciālistiem.”

VAKCĪNAI – JĀ!

„Pret kovidu esmu vakcinējusies. Izdarīju to jau pirmajā kārtā ziemā. Daudz nedomāju, ar kādu vakcīnu potēties. Biju gatava to darīt ar jebkuru apstiprināto, jo, izsverot riskus pret ieguvumiem gan man, gan ģimenei, nebija divu domu, ka tas jādara. Kad cilvēks sešus gadus diendienā studē medicīnu, iet pie pacientiem un lasa zinātniskās publikācijas, tad attīstās cita domāšana. Domāju nevis caur prizmu *kas man individuāli patīk vai nepatīk*, bet gan par to, kā ar šobrīd vislabāko, pierādījumos balstīto ārstēšanu vai profilaksi spēju pasargāt sevi un citus.

Katram ir tiesības lēmumus pie-

ņemt brīvi, bet ir tādi, kuros uzticos profesionāļiem un netaisos sev piedēvēt lielākas zināšanas. Labi saprotama ir analogija, ka saslimušu mājdzīvnieku vedu pie veterinārārsta un nepieņemu pati savus lēmumus, kas man labāk patīku vai ne, jo šis ārsts visu dzīvi to studējis, strādājis un vienkārši zina labāk.

„Katram ir tiesības lēmumus pieņemt brīvi, bet ir tādi lēmumi, kuros es uzticos profesionāļiem.”

Esmu studējusi pašlaik pieejamo vakcīnu darbības mehānismu un iedarbību. Tās ir drošas un efektīvas. Vakcīnām, kā jebkuram medikamentam, ir savi ieguvumi un blaknes, un nevajag iecklēties tikai uz iespējamajām blaknēm. Ar šādu pieeju mēs pat saaukstēšanās zāles nedrīkstētu lietot potenciālo blakņu dēļ.”

PALDIES ĢIMENEI!

Brīvajā laikā, kura intensīvo mācību dēļ ir maz, Beāte ar ģimeni mēģina būt aktīva: dodas pastaigās parkos, dabas takās, brauc ar riteņiem un vasarā peld. „Patī labasjūtai un skaidra prāta uzturēšanai vingroju pie fizioterapeita un skrie-nu, lai izvēdinātu galvu. Daru to kā meditatīvu procesu. Arī kovida laikā četrās sienās nesēžam – apce-ļojam Latviju un daudz laika pava-dām ārā. Mājās nosēdēt grūti. Kad beigsies lielie ārsta eksāmeni un pasaulē būs stabilāka Covid-19 si-tuācija, noteikti ceļosim ārpus Lat-vijas, kāpsim kalnos un mazajam mācīsim visas labās, aktīvās lietas.

Dēliņš piedzima studiju laikā, un tās likās neapvienojamas lietas, tāpēc paņēmu akadēmisko atva-linājumu. Pēc tam atgriezties stu-dijās neapšaubāmi bija grūti. Lai arī abas pasaules pieprasa daudz uzmanības, viss ir plānošanas jau-tājums. Laikam tā veiksmes recep-te ir ģimenes atbalsts, liela iesaiste no vīra puses un mana vēlme pie-pildīt sapņus.”

Kas darāms jaunajai domei?

Pēc mēneša – pašvaldību vēlēšanas. Kurzemnieks iztaujā dažādu jomu pārstāvjus.

- Kas jāpaveic jaunajai Kuldīgas novada domei? Nosauciet dažas būtiskākās vajadzības infrastruktūrā, izglītībā, nodarbinātībā, sociālajā sfērā, kultūrā utt.!
- Kas paplašinātajā novadā būs lielākie sarežģījumi?
- Vai 5. jūnijā iesiet vēlē? Ko teiktu tiem, kuri negrib iet?

„Sagaidu iesāktā turpinājumu”

Janeta Turka, orientieriste:

– Galvenais, lai visas darbības ir sabalansētas un dod pozitīvu pienesumu visiem jaunā novada iedzīvotājiem gan pilsētās Kuldīgā un Skrundā, gan visos pagastos. Tas laikam lielākais izaicinājums, jo kāds vienmēr jutīsies apdalīts. Īpaši no pašreizējā Alsungas un Skrundas novada, kuri jau tagad sevi pozicionē kā jaunā novada tālākās nomales un domā, ka par tām tiks aizmirsts, jo visas darbības koncentrēšoties novada centrā.

Sagaidu iesāktā turpinājumu visās sfērās, jo Kuldīgas novadā paveikto vērtēju pozitīvi. Arī darbību ārpus pilsētas, piemēram, ceļu un ielu remontu pagastos. Tāpat svarīgi, lai ir lielāki projekti ne tikai pilsētās, bet arī lauku skolās, lai izglītības ziņā tās būtu līdzvērtīga alternatīva. Ārpuskolas nodarbībām jauniešiem jābūt ne tikai Kuldīgā vien, vajag vismaz labiekārtotu sporta vai citu aktivitāšu laukumu. Svarīgi kultūras un sporta pasākumi. Tas veicina katras vietas dzīvīgumu un pievilcību, tostarp potenciālo iedzīvotāju acīs. Lai cik pievilcīga būtu Kuldīga, negribētos, ka viss labai ikdienai būtu pieejams vienīgi tur, jo novads ir liels un dažādām tradīcijām bagāts.

5. jūnijā noteikti došos balsot un iesaku to ikvienam, kam rūp tas, kas apkārtnē notiek, jo tā tiek parādīta mūsu nostāja, izsakot atbalstu kādas partijas idejām attīstībai. Nav pareizi kritizēt, ja pats neesi darījis neko, lai notiekošo ietekmētu.

Mājokļus tiem, kuri grib te dzīvot

Sintija Kārklīņa, Kuldīgas 2. vidusskolas 12. klases skolniece:

– Jaunajai domei vajadzētu kaut ko darīt mājokļu labā. Kuldīgā iedzīvotāju ir pietiekami, un daudzi arī vēlas te pārcelties. Šeit ir skaisti un klusi – cilvēkiem tas patīk. Sociālajos tīklos var manīt, ka cilvēki meklē, kur dzīvot. Reizēm tie ir kuldīdznieki, kuri vēlas atgriezties. Skumji, ja jāpārceļas uz citu pilsētu prom no draugiem, tuviniekiem, jo Kuldīgā nav, kur dzīvot. Mums pietiek zemes, lai uzceltu jaunu ēku.

Kuldīga pretendē būt Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027. gadā, un tā ir liela atbildība. Lai tas notiktu, kuldīdzniekiem pašiem jāiemil sava pilsēta, bet te jaunā

dome varētu palīdzēt. Vēl viena svarīga lieta ir tā, lai tie, kuri izvēlējušies dzīvot zaļāk, visās skolās varētu ēst arī veģetāri vai vegāniski, jo ne visi ēdinātāji ir pretimnākoši.

Kuldīga, Alsunga un Skrunda vienmēr ir saliedētas, tāpēc ticu, ka novadi apvienosies bez traucējumiem un ka citi netiks atstāti novārtā, jo, manuprāt, Kuldīga par pagastiem rūpējas labi.

Es balsot došos, jo tā izteikšu vēlmes, lai arī kas beigās domē darbosies. Būšu izdarījusi savu pienākumu un turpmāk neteikšu: „Kas tie par cilvēkiem domē?”

Kultūra ir būtiska

Dace Martinova, etniskās kultūras centra *Suiti* vadītāja:

– Jaunajai pašvaldībai jānodrošina nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana, suitu kultūrtelpas aizsardzība, padziļināta pētniecība un piemēroti apstākļi attīstībai. Jāpievērš uzmanība kultūras infrastruktūrai, darbinieku izglītībai,

jo kultūras kvalitāte atkarīga no viņu zināšanām. Ļoti

svarīgi ir Alsungā saglabāt vidusskolu, bet domāju, ka tas nav iespējams, jo maz bērnu. Ir veids, kas vidusskolu varētu glābt, – transports bērniem no Basiem, Gudeniekiem, Ēdoles un Jūrkalnes.

Nezinām, kāds būs budžets, tāpēc problēmas uzminēt nevar.

Vēlēt iešu noteikti. Balsot ir katra pienākums, un vēlēšanas ir reize, kad izteikt viedokli. Tas jā dara visiem balsstiesīgajiem, jo tad varētu uzzināt iedzīvotāju patiesās domas, virzienu, kurā vēlamies doties.

Ugunsdrošība jāuzlabo

Elijs Bite, skursteņslaucītājs no Talsiem:

– Kuldīgā strādāju jau desmit gadus. Es to augstu vērtēju kā pilsētu ar mērķi – kļūt par tūrisma galvaspilsētu. Bet, tā kā mans darbs saistīts ar iedzīvotāju apkalpošanu, redzu dažas lietas, kas ir nepamatoti aizmirstas. Iedzīvotāji var pat burtiski ciest, ja tās netiek sakārtotas. Pirmais un lielākais: pašvaldība maz piedalās savu īpašumu profilaksē tieši apkures jomā. Sadarbojoties ar *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem*, veiksmīgi iekustinām apkures ierīču sakārtošanu īslaicīgi neapdzīvotajos pašvaldības dzīvokļos, bet sliktā stāvoklī vēl ir simtiem izīrēto dzīvokļu. Problēma tā, ka pašvaldība nemaksā par dūmvadu tīrīšanu, noveļot to uz īrnieku pleciem.

Biezākā atbilde skursteņslauķim, kas klauvē pie šāda dzīvokļa durvīm: nav naudas. Līdz ar to apkures ierīces paliek netīrītas un pēc ugunsdrošības noteikumiem nenovērtētas.

Otra lieta: vecpilsētas dūmeņu stāvoklis. Ap 80% ir bojāti un savu laiku nokalpojuši visā garumā cauri visiem stāviem. Tāpēc iedzīvotāju un namu drošības dēļ vajag mērķi – vecpilsētā kā pamata apkuri izmantot centralizēto.

Trešā lieta: labojot jumtus, projektēt tos tā, lai dūmvadu tīrītāji uz tiem var justies droši – ierīkot laipiņas gar dūmeņiem un jumta korēm, kā to lielākoties dara sevi cenošos objektos un pat kultūras pieminekļos. Arī pašam segumam jābūt drošākam – lai katru gadu kāds nestaigā pa jumta kores mūrējumu un ar savu svaru to nelauž.

Nākamajai vadībai novēlu atrast līdzsvaru starp tūrisma un vietējo cilvēku drošību.

Lai vajadzības nosaka iedzīvotāji

Ēriks Grīnbergs, Skrundas pagasta *Plostnieku* īpašnieks:

– Jau līdz šim daudzas lietas mūsu pagastā atstātas novārtā, jo tas novadam skaitījās tālais gals – lielāki ieguldījumi bija pilsētā. Pēdējais, kas bijis, – pirms iepriekšējām vēlēšanām vienā ciematīnā ierīkoja apgaismojumu, kādam 21. gadsimtā vajadzētu būt visur. Jaunajai domei vajadzētu aptaujāt iedzīvotājus, kas ir aktuālākais. Tad varēs noteikt prioritātes, jo maciņš vienmēr būs par plānu, lai apmierinātu visas vajadzības. Pieredze rāda, ka pirms vēlēšanām neviens ar solījumiem neskopojas – gatavi kaut zvaigznes nonest. Tāpēc aptauja jāriko pēc vēlēšanām un tā, lai iesaistītu vairāk cilvēku.

Svarīga ir vienlīdzība, bet tendence bijusi visu koncentrēt apdzīvotākajās vietās. Taču attīstībai jānotiek visā novadā. Nav jābūvē milzīgas industriālas būves tur, kur nav cilvēku.

Nozīme ir arī sākumiem, piemēram, kādas vēsturiskas vietas sakopšanai. Tas lielu naudu neprasa.

Reformas kontekstā būs divi scenāriji: vai nu labāk, vai arī sliktāk. Gribas cerēt, ka būs labāk un tiks ievērots viens no galvenajiem kritērijiem – taisnīgums, tostarp sadalot administratīvos resursus. Par otru scenāriju – nemaz nezinu, kas varētu būt sliktāk tādā kā Skrundas pagastā, kur pašvaldība par cilvēkiem nav daudz interesējusies. Varbūt tagad sāks.

Vēlēt iešu – tas ir manas attieksmes un sociālās atbildības jautājumus. Vieglāk ir neiet un pēc tam vainot citus. Domāju, ka aktivitāte būs līdzšinējā. Daļēji to nosaka personības, kas kandidē. Tur, kur tās spēcīgākas, arī vēlētajai sarosās.

Sliktāk nebūs. Būs labāk

Jānis Gornijs, SIA *Alsunga* valdes priekšsēdis, *z/s Bērzelas* īpašnieks:

– Pēc vēlēšanām viss turpināsies kā līdz šim, un jaunajā novadā Alsunga nebūs zaudētāja.

Es nekādas izaicinājumus neredzu. Būs vienkāršāk. Sliktāk nebūs. Tāpat kā Latvija viena nevar pastāvēt, arī Alsungai tik mazai grūti būt patstāvīgai. Budžets tik mazs, ka knapi sanāk algām. Visu naudu izmanto tam, par pārejo maz ko var izdarīt. Arī vadības kvalitāti mazā miestīnā nodrošināt grūti. Jau no kolhoza laikiem skaidrs, ka labi klājas tur, kur ir stipra vadība. Kuldīga sevi parāda ļoti labi – jebkurš novads var apskaust, kā tajā ir. Interesējoties, kas notiek Kuldīgas novada pagastos, redzams: nav tā, ka tajos nekas nenotiktu.

Uzņēmējam darbība vairāk atkarīga no paša strādātgrības, tomēr infrastruktūras uzlabošana nāktu par labu. Ceļi ir zem katras kritikas. Kaut ko paši esam palabojuši, bet ar to nepietiek. Visā valstī un arī Kuldīgas novadā daudzviet ceļus sakārto. Liels pluss: reformas dēļ uz Gudeniekiem būs melnā seguma ceļš. Ja būs ceļi, uzņēmēji varēs darbību attīstīt arī laukos. Vecajam suitu ceļam vajadzīga kapitāla atjaunošana.

Es vēlē eju vienmēr, bet īpašu ietekmi neredzu. Latvijā var vēlē, par kuru partiju grib, oligarhus tāpat nevar pārvarēt. Es esmu zemnieks, tāpēc balsošu par zemnieku partiju (Zaļo un Zemnieku savienību – aut.).

Inta Jansone, Elisa Rudzīte, Jolanta Hercenberga, Daina Tāfelberga, Alberts Dinters, Jānis Siliņš
Intervēto cilvēku arhīva foto

PĀRDOD

Pārdodam svaigi atdzesētus **CŪKGAĻAS** pusliemeņus (svilinātus), vidējais pusliemeņa svars 40–45 kg, cena 2,60 eiro/kg (min. pasūtījuma daudzums – ¼); pārdodam vistas gaļu (2,00–2,30 eiro/kg, min. daudzums 15 kg). Piegāde, sadale bezmaksas. Tālr. 28890462.

Pašaudzētu, svaigu **CŪKGAĻU** (ceturtdaļu vai puscūku), piegāde bez maksas. Tālr. 29580000.

AUZAS, kviešus. Tālr. 26064339.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 20396500.

Skaldītu un šāļu **MALKU**. Tālr. 24877409.

Svaigus un trūdējušus **KŪTSMĒSLUS** maisos ar piegādi. Maiss – 3 eiro. Tālr. 26518070.

KŪTSMĒSLUS, trūdzemi, kūdru, mulču maisos. Tālr. 29560885.

Vis par
reklāmu

Kurzemniekā!

Tālrunis 25466688.

DĀRZĀ

Darbi no 5. līdz
11. maijam

Ārija Rudlapa,
agronome

5., 6. maijs. Ziedu dienas. Ravē. Vāc ārstniecības augus. Sēj vasaras puķes. Mēslo ziemciešu stādījumus un sīpolpuķes.

7., 8. maijs. Lapu dienas. Augus laista. Sēj lapu dārzenus un garšaugus, kā arī zālājus un zaļbarības augus. Mēslo zālājus.

9. maijs. Sēšanai un stādīšanai nelabvēlīga diena. Apstrādā augsni un ravē.

10. maijs. Augļu diena. Sēj gurķus, ķirbjus, kabačus, zirņus, pupas un pupiņas. Stāda augļu kokus un ogulājus no konteineriem.

11. maijs. Sēšanai un stādīšanai ne īpaši labvēlīga diena. Apstrādā augsni, ravē, pārjauc komposta kaudzi.

PĒRK

Dāvji Mežs pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS** izstrādei. Nodrošinām samaksu uzreiz gan par cirmām, gan īpašumiem. Veicam arī stigošanu, dastošanu. Sagatavojam visus nepieciešamos dokumentus mežniecībai, veicam arī īpašuma atdalīšanu un mērniecību. Atrodamies Smilšu ielā 24, Kuldīgā. Tālr. 27406251.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

TRAKTORUS, PIEKABES un lauksaimniecības inventāru. Tālr. 25357742.

Padomju laiku **KONDITOREJAS** riekstiņu formiņas un sēnišu formiņas. Tālr. 26207295.

Vecos padomju laika **TRAUKUS**. Tālr. 26277335.

Pērk **VĪNGLIEMEŽUS** Kuldīgā, tālr. 28925676; Skrundā, tālr. 25321178. Transports pie klienta. Tālr. 26284210.

DAŽĀDI

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Veic dažādus **CELTNIECĪBAS** darbus, **FLĪZĒ**. Tālr. 27407649.

Veicam ēku **SILTINĀŠANU**, apmešanu. Tālr. 24877252.

VAJADŽĪGI

Transporta kompānija SIA **ADS Baltic** (42103018723) ar 24 gadu pieredzi kravu pārvadājumos un vairāk nekā 60 transporta vienību lielu autoparku aicina pastāvīgā darbā **AUTOVADĪTĀJU-EKSPEDITORU** ar C vai C1 autovadītāja kategoriju. Darbs ar dažādu salikto kravu piegādi klientiem Kurzemes reģionā. Nepieciešama pieredze kravu piegādē klientiem, labas spējas orientēties Kurzemē un 95. kods, vēlams digitālais čips. Alga, sākot ar 600 EUR. CV sūtīt e-pastā: cv@adsbaltic.lv vai zvanīt darba laikā pa tālr. 29192666.

VĒLAS NOMĀT

Z/s *Dāvji* vēlas nomāt vai pirkt lauksaimniecības **ZEMI** Rendas, Padures un Rumbas pagastā; zeme var būt nekopta un aizaugusi. Tālr. 27406251.

Zemnieku saimniecība vēlas nomāt lauksaimniecības **ZEMI** par ļoti augstu cenu neatkarīgi no platības, izmēra un zemes struktūras. Interesē Nīkrāces pagasts, Lēnas un Skrundas apkārtnē. Tālr. 25720448.

Lasi
mūs arī internetā:

www.kurzemnieks.lv/

LĪDZJŪTĪBAS

*Es neaizeju...
Es vienmēr būšu pie jums –
Putenī, bērzos, zvaigznēs un
bērnos savos.*

/Ā.Elksne./

Izsakām līdzjūtību Intai Kravinskai, māsu mūžībā pavadot.

Pašvaldības finanšu un ekonomikas nodaļas kolēģi

*Gan zināju tās dieniņas,
Kad bij ieti darbiņā;
To dieniņu nezinašu,
Kad būs ieti aizsaulē.*

/T. dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Zofijai, dzīvesbiedru ANDRI pavadot mūžībā.

Kaimiņi Zaļajā ielā 4

PAGĀTNE

Mežā kārtējie atradumi

Saldus novada Remtes pagastā mežā atrasti jauni Latviešu brīvprātīgo leģiona 19. divīzijas dokumenti un vācu karavīru žetoni.

Kurzemnieks jau ziņoja, ka pirms pāris nedēļām skrundeniekam Jānim tur gadījās vērtīgs atradums. Dokumenti, visticamāk, piederējuši leģionā dienējušajam Andrejam Apsītim, pirmās Latvijas brīvvalsts pēdējā tieslietu ministra Hermana Apsīša dēlam.

Kā stāsta Oskara Kalpaka muzeja *Airītes* vadītājs, vēsturnieks Roberts Sīpenieks, jaunie dokumenti attiecināmi uz 19. divīzijas Robežapsardzības rezerves bataljonu. Tos atradis kāds mantracis, kurš vēlas palikt anonīms, bet atradumu ir atdevis Latvijas Kara muzejam. Blakus vietai, kurā izrakta kaste ar dokumentu kaudzi, atrasts arī pārdesmit vācu karavīru žetonu, kas piederējuši šīs vienības karavīriem un kurus, visticamāk, pēc Vācijas kapitulācijas kareivji vienkārši aprakusi. Visi žetoni bija sanumurēti. Dokumenti salīpuši vairākās lielās kaudzēs. Dažos salasāmi uzraksti latviešu, citos – vācu valodā. Redzams, ka daļa ir tabulas, kas aizpildītas ar roku, iespējams, atskaites, bet, kā saka R.Sīpenieks, visticamāk, tie ir pulka dokumenti. Dažos redzams, ka tie datēti ar 1944. gadu.

Visi tiks vesti uz Latvijas Kara muzeju, kur eksperti mēģinās katru papīra lapu atdalīt un digitāli iemūžināt, jo oriģinālus saglabāt neizdosies. Ir zināms, ka Robežapsardzības rezerves bataljona štābs atradās Remtes doktorātā.

Remtes pagastā atrasts daudz Otrā pasaules kara laika dokumentu. Vēsturnieki cer, ka tie sniegs vērtīgas liecības.

Uz vienas lapas, kas ir sliktā stāvoklī, salasāmi latviešu puīšu vārdi un uzvārdi.

Papīra lapas sastiprinātas ar metāla stieplēm, tā veidojot sējumus. Jācer, ka Latvijas Kara muzeja eksperti izdosies tās atvienot un digitalizēt, tādējādi saglabājot liecības par Latvijas dēlu likteni Otrā pasaules kara gaļas mašīnā.

Pārsteidzošs esot fakts, ka gan šis, gan iepriekšējais atradums salikts dzelzs, nevis alumīnija kastēs. Kāda bijusi doma, nav skaidrs. Mantu aprakšana, saliekot kastēs, bijusi raksturīga latviešu karavī-

riem, jo vācu kareivji pēc kapitulācijas apbalvojumus, uzplečus un citas mantas dedzinājuši. Iespējams, ka leģionāri cerēja atgriezties, lai turpinātu cīņu par Latvijas brīvību. Lielākoties tās

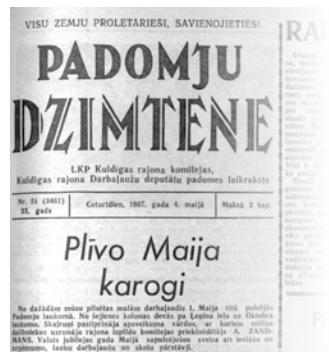
vietas, kurās Vācijas pusē karojošie savus apbalvojumus atstājuši, ir atrastas un atraktas 90. gadu sākumā pēc neatkarības atgūšanas.

Alberta Dintera
teksts un foto

SEN

Lasām laikrakstus

Cilvēki lasa avīzes vienmēr un visur: parkos uz soliņiem, autobusos un pat ejot pa ielu. Māra Zauska ir viena no mūsu sabiedriskās preses izplatītāju pulka. Cilvēks, kurš rūpējas, lai laikraksti un žurnāli būtu katrā mājā. Māra strādā ATK-7 un gādā, lai neviens darbinieks nepaliktu bez laikrakstiem un žurnāliem. Cilvēki mīl lasīt, bet laikā pasūtīt – ne vienmēr. Māra tad ir savā vietā, un laikraksti vienmēr ir visiem. Kā meitene to paveic? Pirmkārt, palīdz aģitācija – izteiksmīgi plakāti, sludinājumi, atgādinājumi, kuri vienmēr izvietoti uzņēmuma teritorijā. Lieti šādi atgādinājumi noder algas dienās. Ja vēl kāds aizmāršīgs darbinieks palicis, tad Mārai atliek to pašai sameklēt, ko meitene arī dara. Taču strādniekiem vajadzētu būt atsaucīgākiem. Meitenei rūpes sagādā jaunās konduktore, kuras ir kūtras preses izdevumu pasūtītājas un lasītājas. Māra Zauska šajos divos gados paveikusi ļoti daudz. Kad meitene sāka strādāt ATK-7, tur bija tikai ap 100 abonementu. Tagad to ir 280. Viņa tiešām dara ļoti daudz, lai darba biedrus ieinteresētu lasīt ne tikai *Padomju Dzimteni* un *Ciņu*. Viņa panākusi, ka lielais vairums abonē *Autoceļu darbinieku*, *Zinātni un tehniku* un citus. Daudzi abonē Tautas Demokrātijas valstu izdevumus. Tādu darbinieku, kuri vispār laikrakstus nelasītu, ATK vairs nav, un Māras nopelns te ļoti liels. Tikai pati Māra vēlētos, lai lasītāji laikus domātu par laikrakstu pasūtīšanu.

Padomju Dzimtene 1967. gada 4. maijā

JOKI

Ja melns kaķis šķērsoja ceļu turp un atpakaļ, vai viņš dubultoja sodu vai atcēla nelaيمي?

Man patīk pavadīt katru dienu tā, it kā tā būtu mana pēdējā. Palielot gultā un palūdzot medmāsu, lai man atnes vairāk putas.

– Vai četras meitenes var sēdēt uz viena ķebļa?

– Jā, ja jūs to apgriezīsiet ar kājām gaisā.

Manam vectēvam ir lauvas sirds un mūža aizliegums ieiet zooloģiskajā dārzā.

Kas ir liels, brūns un ļoti sāp, ja tas uzkrīt jums no koka? Klavieres.

REPORTAŽA

Garajās brīvdienās – dzejoļspēle un pastaigas

Valsts svētku brīvdienās Kuldīgas pusē bija padomāts par brīvā laika pavadīšanu kopā ar ģimeni.

Rātslaukumā Latvijas karoga pakāji rotāja Kristīnes Matevičas veidotā ziedu sakta. Bet stilizētais zieds ap karoga mastu tumsā tika izgaismots.

Rātslaukumā valsts karoga pakāji rotāja Kristīnes Matevičas veidotā ziedu sakta. Karogs bija ietērpts simboliskā ziedā, tādēļ turp bija vērts doties divreiz: gaišajā laikā un nokrēslā, kad zieds uzziedēja. Ēvalda Valtera skulptūras galdiņš 4. maijā tika klāts ar mākslinieču Amandas Bergas un Rutas Lapsas darinātu galdautu.

Visas brīvdienas Liepājas ielā lielu interesi raisīja kultūras centra rīkotā dzejoļspēle ar diviem uzdevumiem. Pirmajā logos jāmeklē vārdi, lai izlasītu vecmāmiņas novēlējumu, otrajā pēc ģerboņiem jāatmin Latvijas pilsetas. To paveicot, varēja izlasīt divus Ulda Ausekļa dzejoļus. Pie nama Liepājas ielā 1 garāmgājēji piedāvāja, lai skatlogos aplūkotu Kuldīgas fotokluba *Divas upes* dokumentālo fotoizstādi 2020.

Tālāk vairums mēroja ceļu uz Pilsētas dārzu, lai spēlētu *Klusie pilsētnieki* iepazītu tēlnieces Li-

vijas Rezevskas skulptūras. Novada muzejs piedāvāja ielūkoties fotogrāfijās par tēlnieces radošo darbību un pārbaudīt zināšanas, atbildot uz jautājumiem. Savukārt uz skatuves, kur atrodas 8 m gara vimba, fotogrāfijās un videoierakstos varēja atcerēties, kādi notikumi iepriekšējos gados bijuši pavasara palu šovā *Lido zivis*. Blakus Ventas rumbā dzīvās vimbas joprojām sacentās augstlēcšanā.

Sporta klubs *Katrīna* piedāvāja ar mobilās lietotnes palīdzī-

bu individuāli piedalīties akcijā *Izskrien Latviju Kuldīgā*. Trase nemainīga – 6,2 km valsts kontūras formā. Varēja skriet, nūjot vai vienkārši to noiet. Ēdoles pils un *Pilskrogs* aicināja iepazīt parku, kur viesus sagaidīja rūķis Čiekurs. Padures *Saules ceplis* aicināja pavadīt laiku ar keramiķi Madaru Atiķi. Alsungas Suitu tirgū varēja iegādāties tur raksturīgos gardumus.

Inta Jansone
Lailas Liepiņas foto

8 m garā vimba Pilsētas dārzā atgādina par notikumiem palu šovā *Lido zivis Kuldīgā*.

„Es nezinau, ka šāda dzejoļspēle ir, bet draudzenes bija dzirdējušas. Nolēmām pamēģināt,” saka kuldīdzniece Linda Veitheima (otrā no labās). „Sākums bija grūts, jo vispirms jāsaprot noteikumi, pēc tam veicās labi, atradām visu. Interesanti!”

IESPĒJA

Palīdzēt jauniešiem pārdzīvot pandēmiju

Pašvaldības un nevalstiskās organizācijas aicinātas līdz 24. maijam (ieskaitot) pieteikties atbalsta programmai, kuras nolūks ir jauniešiem no 13 līdz 25 gadiem mazināt pandēmijas sekas, sniegt jaunas prasmes un iespēju darboties kopā.

Uz to aicina Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, kas programmu izstrādājusi kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju.

Konkursā pieejami 430 000 eiro, vienam projektam – līdz 10 000 eiro. Plānots atbalstīt vairāk nekā 40 projektu, kas tiek gaidīti no pašvaldībām, to iestādēm, biedrībām un nodibinājumiem, kas darbojas ar jaunatni. Ieceres jāīsteno no 1. jūlija līdz gada beigām.

Mērķis – sniegt jaunas zināšanas un prasmes, sagatavot jauniešus turpmākajām mācībām un darbam, stiprināt savstarpējo atbalstu un piederību vietējai kopienai, radīt iespēju sadarboties un vērtīgi pavadīt brīvo laiku, nodrošināt individuālu atbalstu ārpus mācībām, mazināt psiholoģiskās veselības riskus.

Konkursa *Atbalsts jauniešiem Covid-19 pandēmijas radīto seku mazināšanai* nolikums un citi dokumenti ir vietnē www.jaunatne.gov.lv.

Lai bērniem tīri zobi

Izglītības iestādes aicinātas pieteikties bērniem domātām bezmaksas nodarbībām par veselīgu uzturu un pareizu zobu kopšanu *Man ir tīri zobi*.

Zobiņš Baltiņš un Zobgrauzis Urķis ir atgriezušies. Programma izveidota bērnu audzēkņiem no četriem gadiem, kā arī 1. un 2. klases skolēniem.

Nodarbības ārā vai attālināti vadīs uztura speciālisti, sabiedrības veselības speciālisti un zobu higiēnisti. Bērni, spēlējot spēles, mācīsies atšķirt veselīgus produktus no neveselīgiem, apgūs zobu tīrīšanu un uzzinās, kas vajadzīgs, lai zobi būtu stipri un veseli. Viena nodarbība ir 30–40 minūtes. Tās organizē Veselības ministrija projektā *Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi*. Pieteikties šādā saitē: https://ej.uz/berni_zobi.